LIETUVA

LITHUANIAN DAILY

Kopija 2 c.

Published and distributed under permit (No. 582) authorized by the Act of October6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, *A. S. Burleson,* Postmaster General.

Copy 2c.

Entered as Second-Class matter July 13th, 1893, at the Post Office of Chicago, Illinois, under Act of March3rd, 1879.

Metai Sav. XXVI Dien. I

CHICAGO ILL., KETVERGAS GRUODŽIO (DECEMBER) 19 d. 1918 m

No. 22

Visas pasaulis prieš Bolševikus

Reikalauja teismo kaizeriui

Portugalijos kabinetas rezignavo

Bolševizmo pavojus Airijoj.

VISAS PASAULIS PRIEŠ BOLŠEVIKUS.

Stockholmas, gruodžio 18d. Kiekviena tauta pasaulyje yra atšaukusi savus dipliomatiškus atstovus iš bolševikiškos Rusijos.

Danijos legacija, paskutinė apleidusi tą šalį, laimingai pribuvo Helsingforsan. Norvegijos legacija, kuri pribuvo Christianijon panedėlyje, užpečėtijo duris ir langus savo namų. Petrograde prieš apleisiant tą šalį, bet nesitikima, kad Lenino valdininkai iškentėtų neapiplėšę. Tiktai įrankiai likosi palikti, visi archyvai ir svarbus dokumentai saugiai parvežti namo.

Delegacijai teko daug nukentėti prieš perėjimą rubežiaus. Rusų raudonoji gvardija iš keršto nulaužė beveik visas antspaudas nuo skrynių, bet jie nedrįso ką-nors paimti iš jų.

Taip vadinamos legacijos Rusų bolševikų yra niekas daugiaus, kaip propagandos biurai.

Kada visos užrubeinės legacijos apleido Rusiją, Leninas užreiškė, kad jis nepripažins jokio skirtumo tarp rusų piliečio ir svetimšalio po Naujų Metų. Svetimšaliai bus taipgi imami kariumenėn, kaip ir rusai ir jie neturės progos pasiskųsti pamatuodami, kad jie turi svetimšalių pašportus.

REIKALAUJA TEISMO KAIZERIUI.

Washingtonas, gruodžio 18 d.—Pennsylvanijos atstovas Darrow, repulikonas, įnešė šiądien rezoliuciją kongresan, kurioje reikalaujama, kad exkaizeris ir kiekvienas, kuris padėjo jam peržengti teises tautų ir surengime žvėriškumų šioje karėje, butų teisiami ir nubausti.

PORTUGALIJOS KABINETAS REZIGNAVO

Londonas, gruodžio 18 d. Oficiališkai pranešta, kad visas Portugalijos kabinetas rezignavo.

BOLŠEVIZMO PAVOJUS AIRIJOJ.

Londonas, gruodžio 18 d.—Rodos kad didžiausis pavojus pasauliui dabartiniame laike yra bolševizmas. Visur jis nori išnaikinti pamatus civilizacijos. Paskutine vieta jo darbavimosi yra Airija. John Joseph O'Brien, buvęs Suvienytų Valstijų kareivis artilerijos ir vėliaus Anglijos kariumenėje, pasikalbėjime su korespondentu E. Bell užtikrina, kad apie 10,000—20,000 narių Amerikos I.W.W. darbuojasi toje šakoje. Jis pasakė:

"Visas tas suokalbis ir plianavimas yra po priedanga iš viršaus, nieko negalima matyti, bet tas yra atliekama po Airijos policistų nosimis, bet jie negali patėmyti kas darosi. Vyriausiais vadais agitacijos yra keletas tarptautiškų gudruolių, kurie nėra airiai. Daugumas iš jų yra tokio pat typo, kaip ir Rusijoj, kurie įtraukė šalį į didžiausią nelaimę.

Jų vienatinis motyvas yra sukelti šalyje betvarkę ir nuversti valdžią ir tada užmušinėti, plėšti turtingesnius gyventojus.

Niekados pirmiaus nebuvo Airijoj tiek daug kriminališkų drąsuolių, kaip dabar."

DAUG ARMENŲ IŠŽUDYTA.

Saloniki, gruodžio 18 d. — Charles A. Dana, buvęs sekretorius komiteto Armėnijos ir Syrijos pašelpos fondo Beirute ir Konstantinopolyje ir William S. Nelson, buvęs Amerikos vice-konsulis Tripoljye, Syrijoj, sugrįžę iš Syrijos pranešė, kad labai yra reikalinga pagelba armėnams Mažojoj Azijoj, kur jie buvo išgabenti.

Jie abu sutinka, kad iš 2,000,000 armėnų, deportuotų turkais, išliko gyvais tiktai 400,000 ir iš tų likusių vargiai galės sulaukti ketvirta dalis kito derliaus, nes maisto labai truksta ir pagelba jiems reikalinga kaip maisto taip ir drapanų.

Negeistinas Svečias

Pons Militarizmas (karė) jau apleido pasaulio šeimyną, bet pons Brangenybė vis dar sėdi parliore ir jo negalima iškrapštyti lauk.

NORI SUMAŽINTI PREZIDENTO GALĘ.

Washingtonas, gruodžio 18 d.— Užreikšdamas, kad didžiausis skirtumas nuomonių randasi kaslink sutvėrimo Lygos Tautų ir liuosybės jurių, senatorius Knox iš Pennsylvanijos, kalbėdamas Senate šiądien, patarė atidėti tuos klausimus iki po Taikos Konferencijai.

Tik prieš senatoriaus Knox kalbą, užrubežinių santikių komitetas diskusavo ir nutarė atidėti iki subatai jo rezoliuciją, kurioje reikalaujama, kad Amerikos kariumenė ir laivynas butų ištraukti ir kad butų panaikinta Prezidento nepaprastos kariškos teisės.

Darbas Taikos Konferencijos, senatorius Knox pasakė, yra susitaikyti su priešu. Revizija jurių teisių ir sudarymas Lygos Tautų yra išeiga tarp savęs talkininkų ir neutrališkų šalių ir jie neturi but supainioti su reikalavimais Taikos sutarties.

MARSHALLAS ATJAUČIA ARMENAMS.

New Yorks, gruodžio 18 d. Telegrama likosi paskelbta, kurią vice-prezidentas Marshall pasiuntė Amerikos Armėnų Tautiškai Unijai. Toje telegramoje Marshallas išreiškia pasitikėjimą, kad šauksmas Armėnijos ir Syrijos prieš turkų padarytas neteisybes "dasieks širdį teisybės žmonių, kurie sėdės Taikos Konferencijoj."

Telegrama buvo pasiųsta gruodžio 11 d., kurioje užreiškiama, kad kančios Belgijos rankose vokiečių atrodo jam nedidelės, sulyginus brutališkumą ir nežmoniškumą turkų prieš armėnus.

LYGOS PLIANAI NE PATVIRTINTI.

Paryžius, gruodžio 18 d.—Iki šiam laikui Perzidentas Wilsonas dar nėra išsireiškęs kaslink sutvėrimo Lygos Tautų sako pranešimas, išleistas Amerikos Taikos Delegacijos.

Prezidentas Wilsonas šiądien aplankė vyriausią kvatierą Amerikos taikos misijos Cirllono hotelyje su tikslu susitikti su kitais delegatais ir peržiurėti atliktą darbą.

Visas Paryžius kalba šiądien apie tai, kaip maršalas Foch aplankė Prezidentą Wilsoną. Visi tikėjosi, kad maršalas Foch bus pasirėdęs su visais kariškais pagerbimais, bet jis buvo paprastoj uniformoje be jokių dekoracijų.

Maršalas Foch pasakė Prezidentui Wilsonui, kad jo atsilankymas Francuzijon suteikė didžiausį pagerbimą Francuzijai. Prezidentas atsakė, kad maršalo Foch atsilankymas į Suvienytas Valstijas suteiktų didsenį pagerbimą.

Prezidentas kalbėjosi su maršalu apie pusę valandos.

PLIANAVO SUDEGINTI PARYŽIŲ.

Paryžius, gruodžio 18 d.—Paryžiaus laikraštis Figaro praneša, kad likosi atidengti vokiečių plianai sunaikinti Paryžių. Sulyg to pliano, pirmučiausia butų buvę vartojami trisdešimts penki orlaiviai, kurie butų numetę 5,000 sprogstančių kombų, kurios pripildytos degančiais chemikalais pagimdo tokią ugnį, kad pylimas vandenio dar labjaus didina gaisrą.

Kiti trisdešimts penki orlaiviai butų metę paprastas bombas, kad nedaleidus užgesinti ugnį.

RESPUBLIKONAI UŽMUŠE PAES.

Paryžius, gruodžio 18 d.—Atrodo, kad užmušimas Portugalijos prezidento tapo atliktas republikonų partijos, kuri kaltina Paesą už vartojimą reakcionieriškos diktatorystės ir panaikinimo laisvės.

Republikonai tvirtina, kad nuo laiko, kada Paes paėmė valdžią į savo rankas daugiaus negu 5,000 republikonų likosi suareštuota ir dabar dar randasi kalėjimuose, tarp jų daug pasižymėjusių aficierų ir taip piliečių. Jie priduria, kad dabartinis padėjimas Portugalijoj yra biskį geresnis negu anarchija ir pranašauja netolimoje ateityje republikonų revoliuciją.

BUVUSIS CARAS GYVAS.

Varšava, gruodžio 16 d.—(suvėlinta). Aficierai, sugrįžę iš Sevastopolio, pasakoja, kad motina buvusio Rusijos caro Mikalojaus, kuri gyvena netoli Livadijos, Kryme, gauna laiškus kas dešimtą dieną, kaip spėjama, nuo buvusio caro. Tarnas buvusio caro motinos pasakė aficierams, kad jis yra tikras, jog Romanovas yra gyvas.

DOKŲ DARBININKAI GAL STREIKUOS.

Washingtonas, gruodžio 18 d.—T. V. O'Connor, atstovaudamas Longshoremen ir Harbor Boat Uniją, pasakė šiądien tautiškam karės boarduі, kad dokų darbininkai ne tik New Yorke, bet ir kituose portuose Suvienytų Valstijų, bus iššaukti ant streiko, jeigu jų reikalavimai nebus išpildyti.

Prusų Lietuva Laisva

Prusų Lietuviai Atskilo nuo Vokietijos.

Turi Savo Tarybą.—Gaigalaitis vadovauja.

Šaukia Visos Lietuvos Seimą Vilniun.

Chicagos Prusų ir Amerikos Prusų Lietuviai, kurie čia pradėjo energišką darbą už Mažosios Lietuvos susivienijimą su Didžiaja Lietuva, turės smagią žinią, kuomet jie sužinos, kad jie savo darbą pradėjo beveik vienu sykiu su savo broliais tenais, Prusų Lietuvoje.

Štai gauname žinią, kad Prusų Lietuva šiądien jau ne Vokietijos dalis. Ji atsimetė nuo Vokietijos. Lietuviški Rytinės Prusijos distriktai, sudarantieji Prusų Lietuvą, nuvertė vokiečių valdžią, kuri juos "globojo" per 120 suviršum metų ir valdžią paėmė į savo rankas.

Vienu iš pirmiausių Prusų Lietuvių žingsnių, kaip to ir galima buvo tikėtis, buvo užreiškimas, kad Prusų Lietuva prisideda prie Didžiosios Lietuvos ir siųs savo atstovus į visos Lietuvos Seimą, kuris žada atsibuti Viinluje po Naujų Metų bėgyje ateinančio sausio mėnesio.

Šitokias žinias praneša Amerikos Lietuvių delegatai iš Šveicarijos, gavusie žinių apie tai iš Lietuvos ir Vokietijos. Jų pranešimas Lietuvių Informacijos Biurui Washingtone, yra paženklintas gruodžio 7 diena ir skamba sekančiai:

"Dr. Gaigalaičiui vadovaujant, Prusų lietuviai nuvertė vokiečių valdžią. Tilžėje susitvėrė Prusų Lietuvių Taryba iš septyniolikos narių. Vokiečių spauda praneša, kad sekantieji Prusų Lietuvos miestai yra lietuvių kontrolėje: Tilžė, Klaipėda, Insrutis, Darkiemis, Vėluva ir Galdapė. Jie prisivienijo prie Didžiosios Lietuvos ir siųs savo atstovus į Tautos Seimą Vilniuje, sekamame sausio mėnesyje."

Iš šitos trumpos žinutės pa aiškėja dar vienas šiuo laiku didžiausios svarbos dalykas, —butent, kad ateinantį mėnesį Vilniuje yra šaukiamas visos Lietuvių Tautos Seimas, kurio didžiausiu darbu, be abejonės, bus formalis apskelbimas visos Lietuvos pilnos neprigulmybės ir nustatymas formos valdžios naujoj viešpatijoj—neprigulmingoj Lietuvoj. Kitais žodžiais tariant, tai bene bus Lietuvos Steigiamasis Suvažiavimas.

* * *

Pastorius Gaigalaitis gimęs Prusų Lietuvoj. Gimnaziją baigė Tilžėj, kur, apart suvokietėjusio lotyniškos kalbos mokytojo Kuršato, nebuvo nei vieno lietuvio mokytojo. Drauge su Gaigalaičiu, tarp mokinių buvo dar vienas, gal tai labjau lietuvių padėjimą suprantantis lietuvis Kuosgalvis, bet tas, gavo smegenų uždegimą ir nuo to mirė.

Gaigalaitis universitetą baigė Karaliaučiuje. Baigęs protestoniškos theoliogijos fakultetą ir tapęs pastorium, pastoriavo jis Silokarčiamos, ar Klaipėdos paviečiuose. Kuomet jį lietuviai, su pagelba vokiečių konservatyvų parlamentan išrinko, gyveno Berline. Nors kaipo pastorius, jis tarnavo Prusų valdžiai, bet visuomet lietuviams, kiek buvo galima, buvo prielankus.

POPIEŽIUS NEAPLEIS VATIKANĄ.

Rymas, gruodžio 18 d. — Oficialis Vatikano organas Observatore Romano užginčija pranešimą, kad Vatikanas suistaikė su Quirinalu ir kad, labai galimas daiktas, popiežius Benediktas apleis Vatikaną.

Kopenhagenas, gruodžio 18 d. — Laikraštis Cologne Gazette praneša, kad Lenkų valdžia paskelbė, kad ji yra prisirengusi susivienyti su talkininkais militariškai ir politiškai.

TALKININKAI UŽIMS BERLINĄ.

Paryžius, gruodžio 18 d.—Paryžiaus laikraštis praneša, kad neoficiališki pranešimai dar ekzistuoja, kad Ebert-Haase valdžia prašė talkininkų, kad jie užimtų Berliną.

TORONTO POLICIJA STREIKUOJA.

Toronto, Ont., gruodžio 18 d.—Toronto policija šiądien apskelbė streiką, kaipo protestą prieš policijos komisionierių, kuris paliuosavo iš darbo 13 policistų. Iš 500 policistų tiktai 90 pasiliko ant vietos ir neprisidėjo prie streikierių.

UKRAJINOS BOLŠEVIKAI UŽĖME ODESSĄ.

Londonas, gruodžio 18 d. Nepatvirtintos žinios, aplaikytos Londone praneša, kad Odessa, didelis Rusijos portas ant Juodųjų jurių, likosi užimtas kariumene Petluros, kuris yra anti-vokiškas ir separatistas.

Petluros pasekėjai platina prokliamacijas, kuriose jie skelbia karę Ukrajinos valdžiai, kapitalistams ir žemės savininkams.

ĮVAIRIOS ŽINIOS.

VOKIEIŲ PADARYTI NUOSTOLIAI.

Paryžius, gruodžio 18 d.—Išleista statistika pirmu sykiu parodo, kiek žmonių likosi užmušta Paryžiuje laike šios karės iš orlaivių ir didžiųjų kanuolių.

Žemiaus paduotos skaitlinės parodo tiktai nuostolius Paryžiaus, nepriskaitant apielinkių.

1914 m. keturiasdešimts penkios bombos likosi numestos.

1915 m. septyniasdešimts bombų, iš jų 62 buvo numestos kovo 20 d.

1916 m. šešiasdešimts viena.

1917 m. vienuolika bombų.

Laike paskutinių dešimties mėnesių buvo 1,211 nelaimingų atsitikimų nuo 396 bombų. Orlaiviai ir Zeppelinai numetė 228 bombas rugpjučio 6 d. ir užmušė 2 ypatas ir sužeidė 392.

Toli šaunamos kanuolės paleido į Paryžių 168 šuvius ir užmušė 196 ypatas ir sužeidė 417.

KONSTRUKCIJOS DARBAS FRANCUZIJOJ.

Paryžius, gruodžio 18 d.—Delegacija Amerikos inžinierių pribus Paryžiun rytoj diskusuoti su Francuzijos inžinieriais apie pradėjimą atbudavojimo darbą tuojaus po užtvirtinimui taikos sutarties.

STEIGIAMASIS SUSIRINKIMAS UŽTIKRINTAS.

Berlinas, gruodžio 17 d.—Berlino laikraščiai užreiškė, kad pirmos dienos sesijos kongreso atstovų Darbininkų ir Kareivių Tarybų užtikrino Steigiamąjį Susirinkimą, ir manoma, kad jis bus sušauktas anksčiaus, negu buvo manyta.

Neprigulmingas socialistas Freiheit, kuris priešinasi sušaukimui Steigiamojo Susirinkimo net iki pavasariui su tikslu, kad duoti progą balsuotojams "apsišviesti," dabar užreiškia, kad persveriančia dauguma Darbininkų ir Kareivių prielankiai žiuri į sušaukimą Steigiamojo Susirinkimo, ir kad tikslas padaryti Vokietiją sovietų respubliku randa labai mažai pritarėjų.

NAUJA RESPUBLIKA.

Žinios iš Viennos į tą patį laikraštį praneša, kad Taryba miesto Karlsbado prašė Prezidento Wilsono kad jis pripažintų Karlsbadą neprigulminga respublika po Suvienytų Valstijų globa.

AMERIKOS TRAUKINIAI ANAPUS RAINO.

Coblenz, Vokietija, gruodžio 18 d.—Amerikoje pabudavoti traukiniai prikrauti maistu ir kitokiomis reikmenimis dėl okupacijinės armijos dabar važiuoja per upę Reiną kiekvieną dieną.

APVOGĖ S. V. LEGACIJĄ.

Washingtonas, gruodžio 18 d.—Kada Amerikos ministeris Rumunijoj Vopicka sugrįžo atgal Bucharestan iš Jassy, jis atrado, kad legacijos namai išvogti. P-as Vopicka praneša, kad daugiaus negu už $100,000 likosi išvogta brangių daiktų iš skrynių.

Antspauda ant durių buvo nuplėšta ir namas legacijos labai sugadintas. Ministeris mano, kad tą padarė vokiečiai.

P-as Vopicka apleido Bucharestą, kada Rumunijos valdžia turėjo bėgti iš sostinės lapkričio mėnesyje, 1916 m., kada vokiečių armija artinosi prie miesto.

AMERIKOS TREČIA ARMIJA.

Amerikos trečios, ar okupacijinės, kaip ją irgi vadina, armijos užduotimi yra prilaboti tvarkos apleistose per vokiečius vietose ir, be abejonės, ir kitur, jei bus tam reikalas. Taigi galimas daiktas, kad jos dalims prisieis pabuti ir Lietuvoj bei Lenkijoj, todėl paduodame jos sąstatą.

1-ma divizija—16, 18, 26 ir 28 pėstininkų regimentai.

2-ra divizija—9 ir 23 pėst. regimentai ir 5 ir 6 jureivių regimentai.

3-čia divizija—4, 7, 30 ir 38 regimentai.

4-ta divizija—39, 47, 58 ir 59 regimentai.

5-ta divizija—10, 11, 60 ir 61 regimentai.

33-čia divizija—129, 130, 131 ri 132 regimentai.

42-tra divizija—165, 166, 167 ir 168 regimentai.

79-ta divizija—313, 314, 315 ir 316 regimentai.

PRIEŠ RAUDONĄ VĖLIAVĄ.

Washingtonas, gruodžio 18 d.—Senatorius New iš Indianos valstijos, republikonas, įnešė šiądien bilių, kuriame reikalaujama, kad butų užginta visoje šalyje iškabinimas raudonos vėliavos.

Jis pasakė: "Raudonos vėliavos judėjimas šioje šalyje yra niekas mažiaus, kaip šventvagystė prieš šventą atmintį musų kareivių, kurie atidavė viską ant karės laukų Francuzijoj."

BOLŠEVIZMAS PIETINĖJĖ AMERIKOJE.

Montevideo, Uraguay, gruodžio 17 d.—Bolševikiška agitacija žymiai plėtojasi Brazilijoj, Uraguajuje ir Argentinoje, ypatingai per paskutinius du mėnesiu.

Pranešama, kad tarybos darbininkų ir policijos likosi suorganizuotos Rosarioje, Argentinoje, taryba panašios rušies apšaukė streiką.

Kenosha lietuviai gali gauti "Lietuvą" kas vakaras

Pas S. Džiaugis,	462 Jenne st.
J. Gotautas,	253 Milwaukee av.
J. Poteliunas,	353 N. Chicago st
A. Pelis	552 Graud ave.
St. Jocius	900 Jenne st.

IŠGELBĖKITE GIRTUOKLĮ!

Jeigu turite brangią ypatą, kuri yra įpuolus į blogą paprotį gėrimo, nelaukite! **Išgelbėkite ji kol yra laiko.** Saldus milteliai sustabdys by ką nuo gėrimo trumpu laiku. Šie milteliai gali buti imami su arbata, kava, zupe, arba net su degtine, ir tokiu budu galima lengvai išgydyti nuo to baisaus papročio. Kaina tiktai $2.50. Pasiųskite $1.00 su užsakymu, o likusią dalį $1.50 užmokėsite gavę miltelius.

AMERICAN SUPPLY CO.
1 Union Sq. New York.

WHO ARE THE LITHUANIANS?

Pilną atsakymą ant to klausimo duoda veikalėlis Juozo J. Hertmanavičiaus, tilpęs lapkritiniame numeryje žurnalėlio: *"The Fraternal Age."*

Išplatinimas to veikalo amerikonų tarpe yra šventa priederme lietuvių visuomenės. Amerikiečiai šelpia belgus, francuzus ir lenkus jų nelaimėe, nes juos pažinojo. Lietuviams neteko nei "trupinių nuo stalo" jų bado dienose, nes lietuvius nieks nepažįsta.

Pagarsinimui lietuvių vardo amerikonų tarpe yra pašvęstas visas numeris "The Fraternal Age."

Nusipirkite po kelias knygutes kožnas ir padalinkite amerikonams.

"The Fraternal Age" kainuoja ant vietos 10c. Per krasą 15c.

Parsiduoda *"Lietuvos"* ofise 3253 S. Morgan St., Chicago

Laikrodininkas ir Auksorius

AUKSO KRAUTUVE

Pripildyta vėliausios mados tavoro ir didžiausiame pasirinkime. Tavoras užtikrintas. Kainas patys pasiskirkite.

J. Kazakauskas
3255 S. Halsted St. prieš 33čią Chicago, Ill.

60 Dienų Išbandymui Dykai.

Prisųsk 20c. dabar

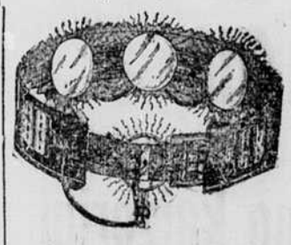

Meskite netikusias gydoles! Jeigu turite dusulį, reamatizmą, neuralgiją, paralizius, nerviškumą, sluogos, bronchito, silpnumą pečių, silpnumą, užketėjimo ir daugybe kitų ligų, arba skausmo bile kur. Prisiųskite 20c. del vyriško diržo arba 30c. del moteriško diržo, idant pagelbeti užmokėti prisiuntimo kaštus. Į keleta valandų mano naudingas diržas rasis jusų pačte. Užmokėkite rankpinigius $3.98. Užsidėkite tuojaus ir nešiokite kožną dieną pagal nurodimus per du mėnesius, tada bėgiję 60 dienų jeigu nebusite užganėdinti, sugražinkite diržą atgal, o aš sugrąžįsiu jusų $3.98. Nereikia laukti, pilnas užganėdinimas. Adresuokite:

A. P. OWENS, Dept. 50-E.
152 W. 14th St., New York.

AR TURITE SKOLININKA?

Męs galime iškolektuoti dėl jusų visokias neatgaunamas skolas, notas ir visokius beraštiškus skolų išjieškojimus tiesiai ant nuosimčių; nuo privatinių ypatų, bžnierių, kompanijų ir kitų, nenori geruoju atsilyginti. Nepaisome kokia skola yra ir už ką, bile tik teisingai reikalaujama; męs iškolektuosime nežiurint kur ir kokiam mieste jųs gyvenate, nei kur jusų skolininkai randasi. Musų budas pasiekia skolininkus visur, nes tam tikslui turime korespondentus, kolektorius ir advokatus visose dalyse Suvienytų Valstijų ir Kanadoje. **Pamėginimas ir musų roda jums nieko nekaštuos.** Reikale kreipkitės pas mus ypatiškai ar laiškais ant sekančio antrašo.

INTERSTATE LEGAL SERVICE AGENCY
3114 SO. HALSTED ST. Dept. A CHICAGO, ILL

Savaitraščio Skaitytojau

Kreipiamės prie Tamstos, senas "LIETUVOS" skaitytojau, kuris radai joje artimą draugą ir patikėtiną patareją. Pranešame Tamstai, kad perkeičiant 26 metus tarnavusią lietuvių visuomenei savaitinę "Lietuvą" į dienraštį, taipgi persikeitė ir apmokėjimas už prenumeratą, ir tik tokiu budu jis tapo atsilikusiu. Todėl kviečiame Tamstą, senas "Lietuvos" skaitytojau, apsimoket už ištikimai tarnaujantį visuomenei, už sargiai dabojantį Tamstos, skaitytojau, reikalus dienraštį "Lietuvą", nes krasa draudžia neapmoketą laikraštį siuntinet. Nenoretumeme Tamstai padaryt nesmagumą, sulaikant dienraščio "Lietuvos" siuntinejimą. Drįstame laukt nuo Tamstos greito atsiliepimo, nes, suprantame, Tamsta spejai apvertint savo istikimą artimą dienraštį "Lietuva". Užkviečiame "Lietuvos" skaitytojus, Lithuanian Publishing Bendrovės dalininkus, artimus ir pažistamus tuojaus užsiprenumeruoti Dienraštį "LIETUVĄ."

Laiškus ir pinigus siųskite sekančiu antrašu:

"LIETUVA"

3253 S. Morgan St., CHICAGO, ILL.

Dienraščio "LIETUVA"
KAINOS

CHICAGOJE Metams	$6.00
„ Pusei metų	3.50
In Kitus Suv. Valstijų Miestus	
Metams - -	$5.00
Pusei Metų - -	3.00
In Kanadą Metams	7.00
In Kitas Šalis Metams	8.00

VISKĄ RASYKITE AIŠKIAI.

Šitą kuponą išpildyk, nukirpk ir drauge su Money Orderiu, čekiu, arba pinigais prisiųsk mums.

"LIETUVA" 3253 So. Morgan St., Chciago, Ill.

GERBIAMIEJI:—

Siunčiu Tamistoms $ . . .. ir prašau siuntinet

dienraštį "Lietuvą" per ..... met.
(ant kiek laiko)

Mano adresas:

Vardas ..... Pravardė .....

Stubos numeris ..... Gatvė .....
(arbabox)

Miestas ..... Valstija .....

TRUMPA
Lietuvių Visuomenės Istorija

Parašė Š. M.

(Tąsa)

Sugriovus krikščionims kryžininkams, kardininkams, lenkams ir sulenkėjusiems lietuvių krikščionių kunigams senovės lietuvių arijinę kulturą ir išnaikinus jos visas liekanas: stovylas ir, turbut, raštus, kurių negalėjo nebuti, lietuvių visuomenėje įvyko, kaip sakėme dualizmas: iš vienos pusės bajorai, atsižadėję savo kalbos, patraukė prie lenkų, iš kitos pusės lietuvių liaudis užslėpė savo sielos gelmėse senovės prabočių kulturos ir dvasios atspindžius ir taip tunojo baudžiavoje.

Nuo tų jau laikų pradėjo atsirasti žmonių, kurie norėjo paguosti ir patenkinti tą lietuvių liaudies gilų prisirišimą prie savo kalbos ir jie nutaria parašyt prigimta liaudies kalba raštų, kurie įmanomai išaiškintų naudžiai naują mokslą, naujas (gal nenaujas visai. Aut.) krikščionybės idėjas.

Tie žmonės, tai buvo Mažosios Lietuvos protestonai kunigai.

PIRMIEJI LIETUVIŲ PROTESTONŲ RAŠTAI LIETUVIŲ KALBA.

Pirmas įsakmiai žinomas lietuvių rašytojas buvo Stanislovas *Rapagelionis,* miręs 1545 m., buvęs teoliogijos daktaras ir mokytojas Karaliaučiaus Universitete. Jis parašė dvi tikybini giesmi: "Giesme ape berneli Jesu, kure giest diena su Christaus užgimima" ir "Kitta giesme ape kenteghima Pona Christaus."

Martinas *Masvydis-Vaitkunas.* Ragainės pastorius, Rapagelionio mokinys, parašė ir atspaudė ligšiol pirmą, žinomu spausdintą raštą 1547 m. vardu: "Catechismusa prasty szadei, makslas skaitima rachta yr giesmes del krikszcianistes bei del berneliu iaunu nauiey suguldytas."

1549 m. tas pat autorius išleido antrą spausdintą raštą vardu: "Giesme S. Ambraszejaus bey S. Augustina."

1559 m. Karaliaučiuj išėjo "Forma Chrikstima kaip Baszniczas istatimae Hertzikistes Prusu ir kitosu žemesu laikoma ira."

1578 m. Tilžėpje išėjo Prusų markgrovo Jurgio Friedricho paraginimu lietuvių kalba, kad žmonės visuose savo dalykuose daugiau laikytusi Dievo prisakymų.

Kitas senovės lietuvių rašytojas *Jonas Breitkunas* 1589 m. išleido: "Giesmes Duchaunas, isch wokischa nig lietuvischka lieszuwi per nekurius Plebonus Hercegistes Prusu perguldytas."

Baltramiejus *Valentas,* Karaliaučiaus kunigas 1579 m. išleido: "Enchridion Catechismas maszas dol paspalitu plebonu...."

Tais pat metais Breitkunas išleido: "Kollektas Alba Paspalitas Maldas parstasu Nedeliasu ir didžiosu Schwentesu, per wisus maetus Hercegisteie Prusu giedamas isch Wokischko lieszuwio ing Lietuvischka perguldītas," ir antras spausdinys "Kancionalas nekuru Giesmiu ir tt."

Bretkunas, sako, pirmasis be vertėjų pradėjo lietuviams sakyti pamokslus. Jis per penkis metus, 1585—1590 m., išvertė Senojo Įstatymo knygas gryna lietuvių kalba, kurios nebuvo atspausdintos ir po šiai dienai teberandas Karaliaučiaus knygyne.

PIRMŲJŲ LIETUVIŲ RAŠTŲ REIKŠMĖ LIETUVIŲ KULTURAI.

Simanas *Vaišnora* iš vokiško išvertė ir atspauzdino 1600 m. "Zemczuga Theologischka..."

Lozorius *Sengstock* išleido 1612 m. Karailaučiuje "Giesmes Chrikstzionischkos ir Duchaunischkos..."

Tai buvo pirmieji raštai lietuvių kalba. Vėliau, Mažojoje Lietuvoje jie ėjo nuo tų laikų nepertraukiamai ligi šių dienų. Ten-pat išėjo pirmieji, aiškiai žadiną visų lietuvių tautinį atgimimą, ten pat išėjo ir pirmieji raštai žadiną ir politiniai-visuomeninę lietuvių sąmonę. Apskritai, Mažoji Lietuva, buvo kulturinis lietuvių branduolys nuo tų pirmųjų raštų pasirodymo, tik gaila, kad jis buvo daugiausiai persisurbęs vokiškumu ir, aplamai, vietinėms Prusų lietuvių ypatybėmis, ir tik nedaugelis tų raštų ir kitų kulturinių darbų buvo grynai lietuvių dvasioje ir tiko visiems lietuviams. Bet ir tas nedaugelis rastų dažniausiai buvo Didžiosios Lietuvos vyrų pagamintas.

Tegul tie pirmieji lietuvių protestonų raštai šiądien musų žvilgsniu ir prasti yra, tegul jie gal buti rašyti žmonių, kurie nepažino giliai lietuvių kalbos ir pusėtinai ją darkė, bet jie visgi yra milžiniškos svarbos lietuvių kulturai.

Pirmiausiai, jų parašymas ir išleidimas užtikrino lietuvių kalbai amžiną gyvavimą, nes jeigu patys lietuviai ir butų ištautėje ir užmiršę savo kalbą, tai tie raštai butų gyvai liudiję apie ją.

Antra, jų atsiradimas rodė, jogei lietuviai tiek yra saviti ir stiprųs savo kalboje ir mintyje, jog jų negalima buvo patenkinti kokia-nors svetima kalba, o reikėjo jų pačių kalba į juos prabilti.

Trečias ir, turbut visųsvarbiausia, kad tie raštai buvo priežastimi atsiradimo raštų ir Didžiojoje Lietuvoje, buvusioje po lenkų kulturos slogučiu.

DŽIOJE LIETUVOJE.

.... DŽIOJE LIETUVOJE. ....

Mažosios Lietuvos liuterių kunigų prabylimas į lietuvių liaudį jų prigimta kalba, matyti, turėjo milžinišką pasisekimą ir protestonybė pirmiaus ten sustiprėjo ir prasiplatino, o paskui pradėjo briautis ir į Didžiąją Lietuvą ir ten rasti gero pasekimo.

Nes lenkai, katalikų kunigai Didžioje Lietuvoje, kaip apie tai liudija dvasininkai Valančius, Maironis, Dambrauskas ir Prapuolenis savo raštuose nesirupino skelbimu Dievo žodžio lietuviams, o tik puotavo, medžiojo užė su didžiunais. Ypačiai taip buvo prie vyskupo Petkevičiaus. J. Maironis sako: "Kad taip raštais darbavosi Prusuose liuterių pastoriai, Žemaičių vyskupu buvo nelaimingos atminties Petkevyčia, kursai visai maž tesirupino apie dvasišką savo katalikų apšvietimą."

Jo laikais. sako, bepalikę žemaičių vyskupystėje vos septyni katalikų kunigai — kiti išvirtę protestonais su savo parapijomis ir bažnyčiomis.

Tuomet atsiradę du lietuvių dvasininkų, kuriuo-du suskato rupintis katalikybės išgelbėjimu Lietuvoje. Juodu buvo vyskupas Merkelis *Giedraitis,* miręs 1609 m. ir Mikalojus *Daukša.*

Juodu, pamatę protestonų pasisekimą, panaudojant lietuvių kalbą, savo tikybos platinimė, nuratė tvertis to pat ginklo. Ir tik tas juos privertęs griebtis lietuvių rašto! Kitaip, jei nebutų atsiradę protestonų lietuvių raštų Mažoje Lietuvoje, tai nebutų atsiradę ir lietuvių katalikų raštų Didžioje Lietuvoje ir čia lietuvių kalba ir kultura butų dingusi ir užleidusi vietą lenkų kalbai ir kulturai.

Ir kad tikrai Mažosios Lietuvos protestonų raštai buvo priežastimi atsiradimo raštų ir Didžioje Lietuvoje, tai pripažįsta ir J. Maironis, kuris sako:

"Tiktai religiška su kreivalitikais kova, XVI amžiaus gale Lietuvoje kilusi, liepė griebtis už rašto, nes kad liuteriai ir kalvinai pradėjo platinti savo mokslą per lietuviškas knygas, tuo pačiu ginklu reikėjo ir katalikiškai kunigijai ginti klystančias aveles."

PIRMIEJI DIDŽIOSIOS LIETUVOS RAŠTAI.

Pirmas Didžiosios Lietuvos rašytojas buvo katalikų kanauninkas Mikalojus Daukša, apie kurį jau augščiau minėta.

1595 m. jis išleido parašęs: "Katechismas arba mokslas kiekvienam krikszczionii privalus."

1599 m. išleista jo svarbiausias raštas: "Postilla katolicka."

Daukšos, kaipo Didžiosios Lietuvos lietuvio kalba buvo daug kitokesnė, neg Prusų lietuvių pirmųjų raštytojų, tai yra grynesnė, musų šiandieniniu žvilgsniu. Rašyba taipogi buvo geriau apgalvota ir pastovesnė.

O kas svarbiausiai, tai prakalboje į jo "Postillą" blykstelia samoninga tautinė mintis. Ten jis skundžiasi, kad Lietuvos bajorai jau į 30 metų po Liublino unijos ėmė gėdytis lietuviškos kalbos ir baudžia juos už jos paniekinimą.

Sekąs raštas Didžiojoji Lietuvoje buvo nežinomo autoriaus verstas lietuvių kalbon ir išleistas 1605 m. Vilniaus Jezuitų Akademijos spaustuvėje.

Kunigas Konstantinas *Širvydas,* jezuitas, Vilniaus Akademijos mokytojas, parašė savo pamokslus lietuviškai ir 1629 m. išspauzdino Vilniuje vardu: "Punktay sakimu." Jis pat parašė lenkiškai—lotyniškai—lietuvišką žodyną, vardu "Dictionarum triumlinguarum," kursai 1677 m. buvo jau penktą kartą atspauzdintas. Tai buvo be ne pirmasis mokslinis ir pasaulinis raštas lietuvių kalba, pasirodęs be ne vienu laiku su Prusų lietuvio Danieliaus Kleino "Gramatika" 1653 m. ir "Compendium" 1654 m. Širvydas parašė taipogi ir lietuvių gramatiką, kuri vienok yra dingusi lietuvių raštijai.

Apskrita reikšmė pirmųjų raštų lietuvių kulturai. Tie pirmieji Mažosios ir Didžiosios Lietuvos raštai buvo palaikytojais lietuvių kalbos ir pamatas visos vėlesnės lietuvių raštijos ir, galima sakyti, lietuvių kulturos, nes tik iš raštų lietuviai sėmė savo apsišvietimą, palaikė savo tautybę ir vėliau pradėjo vystyti savo politiniai-visuomeninę mintį.

Štai kodel męs linkę manyti, kad su pasirodymu pirmojo lietuvių kalba rašto 1547 m. prasideda Naujoji Lietuvių Istorija ir Tautinis Lietuvių Atgimimas.

Iš Lietuvių Gyvenimo Amerikoje.

SLA. KUOPA DARBUOJASI.

Dayton, Ohio. SLA. 105 kuopa savo metiniame susirinkime apkalbėjo ir Lietuvos reikalus. Ypač P. Dambrauskas karštai ragino tėvynainius stoti kovon už Lietuvos laisvę. Susirinkusieji supratę svarbą šio momento Lietuvos gyvenime ir parėmė M. K. Mockevičiaus įnešimą aukauti Lietuvos laisvei $100.00 bondsą.

Be to, išrinkta kolektoriai T. Skačkauskas ir J. Urbonas, kurie atliko nemažai naudingo darbo.

Pasekmės to viso darbavimosi buvo tokios, kad išviso surinkta $354.25 aukų Lietuvos laisvės išgavimui. Šitos aukos pasiųsta į SLA. centrą p. A. B. Strimaičio vardu.

Aukautojų vardai yra sekantieji:

SLA. 105 kp.	$100.00
P. Dambrauskas	$26.50
V. Povilaitis,	13.00
L. Radzevičius,	11.00
J. Stanevičius,	10.75
P. Skačkauskas,	7.25
J. Jocius,	7.10
B. Valiušis,	7.00
M. K. Mockevičius,	6.00
M. Mockevičienė,	6.00
T. Skačkauskas,	6.00
K. Jocius,	6.00
P. Dambrauskiutė,	6.00
J. Valius,	6.00
J. Nienius,	5.50
J. Urbonas,	5.00
V. Adomaitis,	5.00
J. Stankus,	5.00
J. Skačkauskas,	5.00
M. Valiušienė,	5.00
P. Dambrauskienė,	5.00
K. Budris,	5.00
J. J. Gužauskas,	5.00
A. Lukoševičius,	5.00
J. Usaitis,	5.00
P. Budris,	5.00
J. A. Dambrauskas,	5.00
J. A. Kubilius,	5.00
A. Miliauskas,	5.00
Rothland Klein,	5.00
O. Ražauskiutė,	2.00
J. Juškevičius,	2.00
J. Kavaliauskas,	2.00
S. Stanevičienė,	2.00
J. Gerusz,	2.00
M. Budnick,	2.00
A. Vaitkus,	1.50
J. Smailis,	1.50
A. Kudirka,	1.41
A. Melašius,	1.15
O. Gužauskienė,	1.00
J. Daneliukas,	1.00
A. Jukobauskas,	1.00
J. Gužauskas,	1.00
K. Paulauskas,	1.00
M. Paulauskienė,	1.00
P. Lekavičius,	1.00
P. Vaičkus,	1.00
M. Petrauskas,	1.00
J. Melašius,	1.00
J. Šeškevičius,	1.00
M. Valiušis,	1.00
P. Sakalauskas,	1.00
A. Urbonienė,	1.00
J. Krimesevičius,	1.00
O. Jukobauskienė,	1.00
A. Jocienė,	1.00
M. Kubilienė,	1.00
T. Markunienė,	1.00
A. Palubinskas,	1.00
K. Danelienė,	1.00
K. Butkaitė,	1.00
L. Bielskienė,	1.00
J. Bielskis,	1.00
J. Šliakis,	1.00
M. Kilmonas,	1.00
K. Valiusis,	1.00
J. Grinius,	1.00
J. Kubilius,	1.00
M. Sidarevičius,	1.00
P. Juškis,	1.00
V. Birbilas,	1.00
J. Skačkauskienė,	1.00
P. Butkus,	1.00
A. Lukoševičius,	1.00
A. Grinius,	1.00
Smulkiomis,	1.59
Viso labo	354.25

Garbė jums, sunųs ir dukterįs tėvynės Lietuvos! Ji užrašys jusų vardus auksinėmis raidėmis į lapus savo istorijos.

Jer. Urbonas.

IŠ DUSEIKOS TEISMO.

Rochester, N. Y. Duseikos-Dusevičiaus bylos, kurs yra kaltinamas sulyg espionage akto, tyrinėjimas jau prasidėjo.

Pėtnyčioj, gruodžio 13 d. tapo išklausinėta dalis liudininkų (mat jų gana daug ir viena diena nesuspėta juos išklausyti). Išklausinėjimas likusių liudytojų bus gruodžio 20 d. 1918 m.

Sulyg liudijimų išeina, kad M. Duseika statęs Leniną ir Trockį augščiausiais už visus. Kitus gi žemino sakydamas, kad ir Taikos Konferencijoje Lenino su Trockiu turės visi klausyti, nes jie ir bolševikai atnešė pasauliui taiką.

Sulyg liudijimų, jis sakęs, kad prie jų dviejų (Lenino ir Trockio) negalima prilyginti nei buvusių prezidentų Roosevelto ir Tafto, nei prezidento Wilsono, maršalo Foch ir kitų. Pagal jo supratimą, tai: *"Suvienytos Valstijos su savo armija tik tiek reiškia, kiek purvas ant gatvės."*

Jei M. Duseika bus rastas kaltu, tai jam gręsia bausmė iki 20 metų kalėjimo ir $10,000 baudos. Teko girdėti, kad jo byla gali pasiekti net Suv. Valstijų Augščiausį teismą.

Vietinis.

KLERIKALŲ AGITACIJA.

Newark, N. J. Tautos fondo skyrius surengė laisvės sąvaitę nuo gruodžio 8 d. iki 14 d. Tai gražus darbas, bet negražiai buvo vainikuojamas per klerikalų vadus.

Pav., gruod. 10 d. kalbėjo dr. Bielskis ir agitavo už Tautos Fondą. Vienas žmogus priėjo prie stalo, kad aukavus, bet taipgi prašė duoti panašų paliudijimą, kaip kad Lietuvos Neprigulmybės Fondas duodąs ir parodė L. N. F. paliudijimą. Dr. Bielskis paėmęs paliudijimą krato, mastaguoja ir šaukia: 'Fondai fondeliai visi renka aukas; neduokit jiems. Tik Tautos Fondas turi teisę rinkt aukas; areštuokit juos (kolektorius), ir tam panašiai. Nors fondo neįvardijo, bet davė publikai suprasti, kad tai L. N. F. toks netikęs ir nevertą jį remti.

Gruod. 14 d. kalbėjo kun. Petraitis iš Peterson'o. Nors vakaras turėjo puikų programą iš dailės atžvilgio ir puikiai buvo viskas atlikta, bet kun. Petraitis su savo purvina agitacija užteršė visą vakaro grožę.

Jis smerkė L. A. B-vę, kaipo laisvamanišką, kur neverta prigulėti. Girdi, męs turime dvi katalikiškas biznio įstaigas, tai jas turime remti. Nepamiršo ir Lietuvos Neprigulmybės Fondą papeikti.

Kas keisčiausia. tai jis pasakė, kad **laisvamanių neįleisime į Lietuvą.** Lietuva turi but krikščioniška—katalikiška ir t. p. Tokius nonsensus tik kunigai ir gali pasakoti, bet niekuomet to nepadarys svietiškas inteligentas. Juk visiems gerai suprantama, kad lietuviai, daug iškentėję nuo pravoslavų, nei nemano ką nors persekioti dėl jų tykybinių įsitikinimų. Beto lietuviai yra iš prigimties demokratai. Ir puikiai apsipažinę su demokratijos pamatais semdami tai iš gyvenimo Amerikoje. Bet kunigai į nieką nepaiso. Ir pasikartoja patarlė: "nešvari avelė visą pulką uždergia."

Kaip matosi, tai vietinio Tautos fondo skyriaus, nekurie veikėjai irgi pradeda sekti vadovų pėdomis, bet rimtesni lietuviai jiems nepritaria.

Korespondentas.

Victrola

Praktikauni

Mekanikai

Męs dirbame naujus ir senus, taipgi taisome visokius muzikališkus instrumentus. Gramafonus taisome by kokios išdirbystės. Visoki darbą gvarantuojam.

Taipgi męs turime Didelę Krautuvę Muzikališkų Instrumentų: Victor Victrolas ir Rekordus. Šimtų šimtais Lietuviškų numarų, koki tik ant svieto randasi dideliam pasirinkime.

EAGLE
Music House
3240 SO. HALSTED ST.
Phone Drover 6737 CHICAGO

Victor
"HIS MASTER'S VOICE"

POV. BEIŠIS
182 N. *Howland Ave.*
Kenosha, Wis.

Pas jį galite gauti pavienius "Lietuvos" dienraščio numerius, taipgi galite užsirašyti "LIETUVA"

Ar čia busit, ar Lietuvon Grįžšit?

Lietuviams yra svarbu ir žingeidu žinoti, kiek Lietuvių žada po šios karės grįžti atgal Lietuvon. "Lietuvos" Dienraštis norėtų šitas žinias surinkti, kad šitą klausimą išrišti.

Todėl išpildykit šitą blanką ir pasiųsskite ją atgal. Jusų vardai ir jusų čia paduotos žinios bus užlaikomos vien tik Redakcijos žiniai ir nebus nei atskirai garsinamos nei niekam išduodamos. Todėl galite rašyti atvirai ir su pilnu pasitikėjimu.

1. Vardas-Pravardė ....
2. Adresas ....
3. Pavienis, ar vedęs. Jeigu vedęs, tai kiek šeimynoj? ....
4. Amžius jusų ....
5. Ar grįžtut Lietuvon po karės, jeigu Lietuva gautų laisvę? ....
6. Ar grįžšit Lietuvon po karės, jeigu Lietuva negautų pilnos laisvės?....
7. Iš kokios vietos paeinate iš Lietuvos? ....

....

8. Kokion vieton grįžtute? ....

....

9. Kuom čia užsiimate? ....
10. Kuom Lietuvoj norėtut užsiimti? ....
11. Su kokiu kapitalu grįžtut Lietuvon, t. y. kiek, maž-daug, pinigų su savim parsivežtut ....

Pastaba. Šitas klausimas yra svarbus tuomi, kad galima butų maž-daug sužinoti, kiek kapitalo amerikiečiai parvežtų Lietuvon, o tas parodytų kiek jie Lietuvos gerbuvį padidintų. Šitas jusų atsakymas bus Redakcijos užlaikomas absoliutiškoj paslaptyj, kiek tas lytisi jusų ypatos. Jeigu kartais nenorėtum jo atsakyti, praleiskit jį nieko nepažymėję.

12. Kaip greit manytute grįžti Lietuvon? ....

Atsakę šiuos klausimus šitą kuponą ir sugrąžinkit "Lietuvos" Dienraščiui, adresuodami taip:

Statistikos Skyrius,
"Lietuva" Daily,
3253 S. Morgan St., Chicago, Ill.

PASIRUPINKITE, KAD IR JUSŲ DRAUGAI BEI PAŽĮSTAMI JĄ IŠPILDYTŲ.

The Lithuanian Daily

LIETUVA

Published daily, except Sundays, by the Lithuanian Publishing Co., Inc.

3253 So Morgan St. CHICAGO, ILLINOIS.
Telephone: Boulvard 4250

Entered as Second-Class Matter July 13th, 1893, at the Post Office at Chicago, Ill., under act of March 3rd, 1897.

EDITOR, B. K. BALUTIS.

SUBSCRIPTION PRICE:

In Chicago, by mail —	
One year	$6.00
Six months	3.50
Three months	1.85
In Chicago, by carrier—	
One copy	$ .02
Per week	.12
Per month	.55
In the United States, by mail—	
One year	$5.00
Six months	3.00
Three months	1.65
In Canada, one year	$7.00
In all other countres, per year	$8.00

"Lietuva" eina kasdien, išskiriant nedėldienius. Leidėjai: Lietuvos Dienraščio Benrovė. Redaktorius: Adv. Bronius K. Balutis. Adresas visoms karespondencijoms:

Lithuanian Publishing Co.
3253 So. Morgan St., Chicago, Ill.
Telephonas Bulevard 4250

Prenumeratos kaina apgarsinimų skyriuje. Apgarsinimų kaina suteikiama pareikalavus.

Prisiųsti Redakcijon ir nesunaudoti rankraščiai grąžinami atgal tik tada, kada jų grąžinimo reikalaujama, rankraštį Redakcijon siunčiant, ir kuomet grąžinimo lėšos prie rankraščio yra pridėtos.

Prenumeratos, apgarsinimų ir kitokio biznio reikalais reik kreiptis laiškais į Dienraščio Administraciją. Korespondencijas, žinias ir straipsnius reik adresuoti Dienraščio Redakcijos vardu.

Joki raštai, be padavimo rašėjo tikro vardo-pravardės (apart slapivardės) ir adreso, negali buti sunaudoti.

Asmeniškai Redaktorių galima matyti nuo 11:30 iki 12-tai išryto ir nuo 5:30 iki 6 vakare.

Kraujas ne Vanduo.

Daugelis musų mažiau ar daugiau abejodavo apie Prusų Lietuvius. Męs visi žinojome, kad ne kur kitur, bet Prusų Lietuvoje gimė Lietuvių tautinis judėjimas. Bet daugelis musų buvo palinkę žiurėti į Prusų Lietuvą, kaipo į motiną, kuri davus gyvastį naujai ginusiam kudikiui, pati negali pakilti iš sopulių lovos ir yra taip gerai kaip mirusi,—statistiškos ir kitokios žinios pastarųjų laikų,—žinios iš vokiškų šaltinių—rodė, kad Prusų Lietuviai nykstą, Prusų Lietuva vokietėja.

Visi toki abejotojai šiądien gali buti smagiai nustebėtinti žiniomis, kurios yra paudotos apie Prusų Lietuvą šiame numeryje.

Prusų Lietuva nemirė,—nemiršta,—ir nemirs. Prie pirmos patogios progos ji nusikrato svetimtautiškos nelaisvės retežius ir stoja prie savo sesers—Didžiosios Lietuvos,—idant vienu galingu balsu sušukti visam pasauliui savo, Prusų Lietuvos poeto, žodžiais:

Lietuviais męs esame gimę,
Lietuviais męs norim ir but,
Tą garbę gavome užgimę,
Jai ir neturim leist pražut....

Taip! Prie pirmo Lietuvos laisvės varpo suskambėjimo, Prusų Lietuviai neužvylė Lietuvių Tautos, ir stojo kruvon.

Tas pats lietuviškas kraujas,—ne vanduo,—juk teka visų lietuvių gįslose.

Prezidentų Kalbos Paryžiuje

Francuzijos prezidento Poincare pasveikinimas ir prezidento Wilsono atsakymas, buvo dvi mandagios kalbos dviems didžių tautų atstovams susiėjus.

Suprantama, kad pirmam susitikime negali buti kalbos apie "biznį," apie politiškus reikalus; tam bus proga vėliaus, kituose tam tikruose pasikalbėjimuose. Šisai gi pirmas jų susiėjimas buvo daugiaus draugiškas, — tokios buvo ir jų kalbos.

Vienok ir jose apsireiškė pirmi ženklai tos politikos, kurią šių dviejų šalių atstovai mano vesti taikos konferencijoj.

Prezidentas Poincare savo prakalboj aiškiai nurodė į du dalyku: viena, kad kaltininkai, užtraukusie ant Francuzijos ir ant pasaulio baisios karės nelaimes, privalo buti tinkamai nubausti, ir antra,—kad jis, prezidentas Poincare, netiki tam, kad ateityje jau visai galima butų išvengti karių. Jo manymu, toks pasitikėjimas butų illiuzija, bet jis sutinka su tuo, kad laike šios taikos konferencijos privalo but sunaudotos visos priemonės, kiek tik tas yra galima, užkirtimui kelio busiančioms karėms.

Prezidento Wilsono plianas karių sutaikymui yra įsteigimas T a u t ų L y g o s. Tai yra bene didžiausis prezidento Wilsono tikslas, kurio įvykinimui jis, kaip manoma, ir pats asmeniškai Europon nuvyko. Visų didžiųjų Tautų Lyga, kaip mano jos šalininkai, butų augščiausis atskirų tautų teismas, kuris niekuomet neprileistų susivaidijusių dviejų tautų prie karės. Šiame teisme nesusipratimai galėtų buti prašalinti tarp dviejų tautų taip pat, kaip paprastam teisme yra prašalinami nesusipratimai tarp dviejų atskirų asmenų. Iš to išeina, kad esant Tautų Lygai — nebutų karių.

Ar Prezidento Poincare užreiškimas, kad jis netiki į prašalinimą karių ateityje, reikštų, kad jis bus priešingas Tautų Lygai taikos konferencijoj? Tuo tarpu butų sunku tą griežtai tvirtinti. Vienok toks jo užreiškimas gal but ir buvo mandagus nurodymas prezidentui Wilsonui apie tai, "iš kur vėjas pus..."

Prezidentas Wilson savo prakalboje sutiko su pirmu dalyku, pastatytu prez. Poincare kalboje, butent — kad šios karės kaltininkai turės užtai atsakyti. Apie antrą dalyką — karių išvengimo galimybę — prezidentas Wilsonas nieko neužsiminė.

Jo atsakymas į pirmą dalyką ir susilaikymas paminėti apie antrąjį lyg ir leistų daryti išvadą, kad jeigu šiame klausime tarp šitų dviejų vadų ir nėra griežto nuomonių skirtumo, tai visgi, matomai, gali buti šiokių-tokių skirtumų pažvalgoje sulyg to, kaip toli tokia Tautų Lyga galėtų siekti.

Svetimoj spaudoj apie Lietuvius.

—oo—

Lietuvos Klausimas Karikaturose.

Karikaturų mėnesinis žurnalas *Cartoons Magazine* (už rugpjučio mėnesį) turi surinkęs keletą karikaturų, tilpusių apie Lietuvą, įvairiuose amerikonų laikraščiuose. Prie to yra pridėtas ilgas straipsnis "Lithuania Learns the Goose Step" (Lietuva susipažįsta su žąsiniu [vokišku] maršavimu).

Redakcija, paduodama apie Lietuvą žinias anuomet p. Martin'o patalpintas laikraštyj *Brooklyn Eagle*, nuo savęs atsiliepia apie Lietuvą labai prielankiai, sakydama:

> "Po Belgijos, Lietuva nukentėjo nuo kaizerio kariškos mašinos bestijiškumo gal daugiau negu kokia kita šalis. Ji buvo užklupta vokiečių armijų 1914 metais ir perkentėjo kiekvieną bjaurybę, kokią tik "kultura" iki šiolei galėjo iš peklos gilumų ištraukti.

Toliaus paaiškinama, žodžiu ir karikaturomis, per penkis puslapius Lietuvos padėjimas. Karikaturų išviso yra keturios.

Pirma karikatura, paimta iš Birminghamo *Age Herald, išrodo taip*: "Didelis čebatas, kurio matyt tik pusė—su parašu ant jo "The Hun" (hunas-vokietys). Paskui einantį čebatą, ant virvės pririštas eina vyras kariškoj formoj, su šautuvu rankoj (šautuvas pažymėtas: "Made ir Germany"). Vyras ant kepurės turi pažymėta "Lithuania" ir, ranka už galvos susičmęs, sako hunui: "Say, listen, didn't I sign a peaceful peace?" (Ei, klausyk, ar aš nepasirašiau ant ramios taikos?). Po paveikslu parašas: "Mažytė Lietuva dabar bus vedama į skerdynes." Karikatura atvaisdina tą laiką, kada Vokietija, suteikdama Lietuvai neva neprigulmybę, norėjo gauti nuo jos armiją savo karei.

Antra karikatura yra ant tos pačios temos—traukimas Lietuvos karėn, ir pašiepia Vokietijos suteiktą "neprigulmybę." Ji atrodo šitajp: Ant arklio joja tikras viduramžių Hunas, pusnau plikas, su ragais ant galvos ir velyčia rankoje. Tai Vokietija. Sulyg savo laukinio papročio jis velka paskui save prie arklio uodegos pririštą už rankų virvėmis vyrą — Lietuvą. Atsisukęs prie jo Hunas sako: "Aš pripažįstu tavo neprigulmybę, bet aš sprendžiu, kad tu dalyvausi su manim karėj." Šita karikatura paimta iš *Newark News*.

Trečia karikatura yra iš Londono laikraščio *The Passing Show* ir parodo Finliandijos Liutą, besiklausantį balso iš vokiško gramofono, kuris griežia rekordą "Deutschland Ueber Alles." Po karikatura parašas: "The mastér's voice in Finland, from which Lithuania can learn a lesson" (Pono balsas Finliandijoj, iš kurio Lietuva gali išmokti sau lekciją).

Paskutinė karikatura yra iš St. Louis *Globe-Democrat* ir atvaizdina vokietį, kaipo garnį, stovinti Rytinės Europos baloj. Paveikslėlyj yra septynios nustebintos varlės. Iš vienos pusės dvi varlės — Rusija ir Ukrajina tupi ant kranto. Iš kitos pusės kitos dvi ant kelmo—Lenkija ir Rumunija. Dar viena — Kurliandija tupi ant akmens, o Estonija jau nušokusi balon neria. Gi Lietuvą kaizerisgarnys susigriebęs tik-tik pradeda ryti.

Vincas Krevė.

Skerdžius.

Du seniu buvo Pagirių sodižuje: Grainio liepa ir skerdžius Lapinas. Kaip atsimenu, jiedu visad buvo tokiu, kaip dabar: viena—žalia, išsišakojus, nubujojusi, augščiausia visų medžių, kitas—stiprus, nors gana žemo stogo, drutas, visas apžėlęs ir žilas, it žydinti obelis, — seniausias visų tame kaime gyvenančių senelių.

Liepa, kuomet kasdien švokščia savo plačiomis iškėrėtomis šakomis—praplėšiu vasaros rytą, anksti-anksti, akis,—girdžiu, šlama liepa, skambina lapais, it jausmą sėdama, širdį žadindama. O viršunė jos liepsnoje tekančios saulės spinduliuose... Bet šių gražumų nei nepamatytau, kad skerdžius, kas vieną rytą nekeltų manęs is miego, dumdamas ragan ir pliauškindamas botagu.

Liepa visados pilna paukščių. Kokių tik nebutą, nečiulbėta ten, žaliose liepos šakose: ir rėksniai-žvirbliai ten vestuves kelia, ir volungė grąso jievai, ir strazdas svirkščia, atlėkęs čia svečiuosna iš girios; viešėja ten dažnai net patsai rėksnys, žinąs dvyliką kalbų—kekštas.

Myli ir pelėda, užlėkusi ten, paverkauti, kad jos, vargdienės, niekas nenori vesti.

Vasaros laiku, per rytagonias, ištolo jau kiekvienas girdi, kur skerdžius apsiverčia: ten ir šunįs pjaunasi, ten ir vaikai rėkia,—ir vienus ir kitus jisai mylėjo, bet savotiška meile. Skerdžiui linksma buvo, kad šunįs pjaunasi; jam gražu buvo, kad vaikai pešasi, kaip žvirbliai ant mėšlyno.

Gena namon skerdžius, vaikai dar pamiškėję jį pastinka. Gena laukan, vaikai jį lydi net į šilainę. Skerdžius daro jiems švirptukus, vamzdelius, kitiems duoda iš botago papliauškinti, ragan padumti. Juokiasi skerdžius, net užšonų turėdamos, kaip vaikinas pučia ragan iš visų savo pajiegų, vos žandai neplyšta, o uždumti vis negali... Pasakoja jiems skerdžius, kaip lapės ant kiaušinių tupi, kaip volungės vaikus žindžia pasakoja aplink laumes, kur pirtyse gyvena, pabaliuose vakarais audeklus velėja, siuva maišus, gaudo vaikus ir balosna murkdo; aplink miškinius, kurie apsuka žmogui galvą taip, kad nuveda jį kur raistan, paguldo ant kupsto, o žmogus mano kad jis namie ant priekrosnio guli... Pripasakoja, primeluoja, kad vaikai net namon grįžti bijosi, o ypač jei pakelyje yra bala, ar pirtis...

O jau kad ateidavo vakaras, vaikams visai bėda: jie bijo nuleisti kojų nuo suolo, baidosi atsisėsti arti lango; sėdi kur kampuke, susirangę kojas po savim.

O jau kad tėvas ar motka siųstų-užsiųstų ko oran, vis viena neis. Ne taip bijo ant kiemo, kaip patamsėj eiti per priemenę.

Irgi dažnai Lapinas pasakoja vaikams, kokie aplinkui senovėj buvo ištekiniai miškai, kokios tankios buvo girios... Kiek ten buvo visokir žvėrių: vilkų, briedžių, meškų, lokių... Kokie senovėj buvo stipręs žmonės.

Pasakojo, kaip senis Lukšis, prabočius dabartinio Petruškos, parjojo raitas namon, įsižabojęs mešką; kaip senis Dundis vienų vienas išmušė rują vilkų, ką jį žiemą užpuolė, vėlai grįžtantį namon iš Rudnios...

Niekas tiek nežinojo, kiek senasai Lapinas, niekas taip gražiai sumeluoti nemokėjo, kaip jisai. Ir suvedžiodavo dažnai nevien vaikus, bet ir senus. Spjaudo apgauti ir juokiasi patįs iš savęs, kad paklausė žinomo melagio, o kitą kartą ima ir vėl paklauso.

Linksmai gyveno ir liepa ir skerdžius, nors žmonės kalbėjo, kad liepa be naudos auga, tik viralus nušvokščia, o skerdžių tai visi—"kvailaičiu" vadino.

Nuo senų laikų Lapinas gyveno sodžiaus gale, duminėj pirkaitėj, be priemenės. Gyveno du vienu su savo žmona, tokia senute ir neišmanėle, kaip ir jis. Vaikų jie neturėjo; užtai kas vieni metai augindavo jie du paršiuku, kurie buvo riebu, ramu, kaip vaikinu. Žmonės juokdavosi, kad sena Lapienė juos kas savaitė prausia niekotaitėj, kaip vaiku, ir šukuoja...

Ar tai buvo tikra tiesa, ar juokai—kas sugainios, bet visi žinojo tik vieną: pašauk kuri tik paršelį "kukut! kukut!",—tuoj ir atbėga į rankas, ir vaikščioja paskui žvieg damas, kol neduosi jam kąsnelio duonos, ar bulbės...

Kaip gyveno senas Lapinas, niekas gerai nežinojo, ir nežingeidu buvo. Kas vieną vasarą Lapinas ganė gyvulius—"pulkauninkavo," o Lapienė rinko nogas, grybus... Žiemą vyras mezgė tinklus, bradinius, bučius, o nebuvo tokio darbo—petkes mezgė; žmona jo verpė pakulas ukininkėms.

Gyveno du seneliu, buvo visad linksmu, ypač senelis. Matydami tai ukininkai, ne vienas net pavydėdavo jiems.

— Matai, kaip gyvena!... Kaip ponai! Nei jie nusidarbuoja; nei jie nusivaikščioja.

— Tai, žmoneli, ar gi yra keno tokia buitis, kaip ukininko! Bėgi žmogus ir nepaeidamas, ir vis nieko neturi...

Ar turėjo ką Lapinas, niekas nežinojo...

Nėra tikros laimės pasaulyj. Nedovanai seneliai kalba, kad turi mirti kiekvienas, kuris gema... Mirė ir Lapienė, mirė pereitą žiemą, liko Lapinas našlys.

Nesėdi dabar Lapinas namie, bradiniu bei bučiu nemezga; vaikščioja sau iš vienos pirkios kiton, ir laukia, kad giria greičiau užžaliuotų, kad gyvulius išgytų...

Kirkia seni žmonės, kaip moka, vieni kad pasijuokus, kitas net užgauna...

Visi juokiasi, tik vienas senelis dabar juoktis pamiršo lyg ir nemokėjo.

— Kada tu dėduli apsivesi?—klausia juokdarys.

Lapinas apsidarys, pamąstys, galvą pakrapštys...

— Dar, vaikel, mergos sau neapsirinkau... Neradau tokios, kaip mano buvo...

Ir niekas nenupras, ar jisai juokiasi, ar tikrai kalba..

Iš Vaizbaženklio Pazinsi Tavorą

Net senovės gadynėj Finikijonai, Romėnai ir Egyptiečiai tėnai ženklindavo savo išdirbinius su antspaudomis tų vietų ir miestelių, kur tie išdirbiniai buvo gaminami, ir iš tų vardų užtektinai buvo suprantama vertė ir kokybė tų išdirbinių. Siciliečių vynas buvo žinomas tais laikais, kaipo geras vynas, bet taip vadinamas Messaniškas—dabar Messaniškas turėjo reputaciją, kaipo geriausio vyno. Viduramžyje pirkliai mažne visuomet siulydavo savo tavorus su vardais jų paėjimo ir pardavinėtojai gvarantuodavo jų vertę su tam tikrais dokumentais; net šiądien męs vadiname airių drobe, anglų plienas ir vilnos, švedų degtukai, belgų ir čechų stiklas, Smyrnos figos, Morrocos datos, Havanos cigarai ir t.t. Tokiu budu tie vardai tarnaudavo, kaipo vaizbo ženklai, kaip pašportai, kaip gvarantija geros kokybės tvorų, ar tai butų parduodama mažoj ar didelėj kiekybėj.

Išdirbiniai amatninkų, dailininkų buvo žinomi vardu tų miestų, kame jie buvo išdirbinėjami, tik kuomet kiti pradėjo pamėgdžioti svetimus išdirbinius, tuomet pradėjo vartoti vaizbaženklį. Taip pavyzdžiui, ant parcelinių, stiklinių, metalinių ir net daugiau brangesnių audeklų, kaip tai kaurai, gobelinai vardas yra duodamas arba nuo jų paėjimo, arba nuo dirbtuvės.

Iš visų tautų seniausiai turi vaizbaženklį kiniečiai, jie juomi ženklina savo metalinius ir parcelinius pinigus.

Tai buvo anglų pramonė ir pasaulio vaizba, kuri įvedė vaizbaženklio vartojimą pasaulyje. Ant kiekvieno šmotelio bovelnos, išsiųstos iš Anglijos buvo lipdomas vaizbaženklis išdirbėjo. Kad geriau atmintų ir suprastų vietiniai, visuomet buvo parenkamas nuostabus ženklelis, kurį išdirbėjas pasirinkdavo kaipo vaizbaženklį dėl tam tikros rųšies išdirbinių, taip pavyzdžiui kokį gyvulį, gėlę, saulę, mėnulį, žvaigždę ir gyventojai taip, priprasdavo prie vaizdelio jiems žinomo, jog tai butų bergždžias daiktas siulyti tokį pat tavorą, tokio pat didumo ir tokios pat spalvos, be tam tikro ženklelio, kurs iš seniau yra jiems gerai žinomas, kaipo gvarantija, jog išdirbiniai yra geros vertės.

Męs esame skaitę apie kėblumus, kurie atsitinka tyrinėtojams, kurie nori užsimokėti tavoru vietiniams gyventojams, bet nežinodami jų papročių, nors tavoras ir butų tos pačios spalvos, tokio pat didumo, kokybės nori vietiniai gyventojai ir kokį perka nuo kitų išdirbėjų su kitais vaizbaženkliais, bet nenori imti tų tavorų ženkeliai, kurių jiems nepažįstami. Eksportuojančios firmos ėmė žiurėti, jog kartą aprinktas vaizbaženklis nebutų mainomas, net kad spalva liktų ta pati, išvaizda didumas, didumas popieros, ant kurios paveikslėlis atspausdintas. Atsitikdavo, kad kiniečių vaizbininkai grąžindavo tavorą tik dėlto, jog vaizbaženklis buvo atspausdintas ant kitokios popieros, su kitokia spalva.

Vokiečiai, kurie su augimu ir platinimosi jų pramonės, niekuomet nesidrovėjo padirbinėti išdirbinius, kurie pasirodė augštos vertės, ir atkreipdavo savo atydžią į kuogeriausį pamėgdžiojimą vaizbaženklių, kaip kad pinigų dirbėjas stengiasi pamėgdžioti tikrus pinigus. Net faktas, kad anglai privertė vokiečius ženklinti savo išdirbinius su visiems gerai žinoma antspauda "Padirbtas Vokietijoj" nesustabdė tos begėdystės.

Tokiu budu męs matome kokią svarbą turi vaizbaženklis ne tik išdirbėjui, bet taip-pat ir pirkėjui-vartotojui, užtat visuose civilizuotuose kraštuose viešai pripažintų vaizbaženklių ar net ir artimas nudavimas yra po bausme tiesų. Tą, ką kitą kartą reiškė ženklas ant skydo ricieriaus ir bajoro, tą šiądien reiškia vaizbaženklis dėl išdirbėjo, tai yra jo pasididžiavimas, pasigyrimas verte savo išdirbinių.

Nuo to laiko, kuomet Suvienytų Valstijų pramonė pradėjo augti ir plėtotis, męs dirbome nepaliauname pasiryžime, kol musų išdirbiniai netik susilygina su Europos išdirbiniais, bet daugelyje atsitikimų, dar pralenkė. Vaizbaženklis Amerikos išdirbėjo, netik kad supažindina, bet taip-pat ir rekomenduoja išdirbinius, gvarantuodamas jų paėjimą ir nesulyginamą laipsnį vertės. Yra tokių Amerikos išdirbinių, kurie nereikalauja patentuotų ženklų, nes užtenka vardo jo išradėjo ir išdirbėjo. Kas nežino, jog išdirbiniai, ant kurių randasi antspauda Edisono yra gvarantuoti kaip geriausi išdirbiniai, jog McCormick ukiškos mašinos yra geriausiai žinomos ir todėl daugiau vertos ir mėgintos.

Begalinis butų surašas pavyzdžių Amerikos tavorų, kurių vardas vienas gvarantuoja jų kokybę. Ne tik tavorai, bet maisto produktai ant Amerikos ir pasaulio rinkų greitai pastebiami patyrusių pirklių, kurs pažįsta tavorą iš vardo išdirbėjo, kurio vardas ir motto yra geriausiu vaizbaženkliu. Taip-pat kaip žodis Mokha reiškia geriausią rųšį kavos, Havana geriausią rųšį tabako ir t.t. taip ir vardas didelės ir visam pasauliui žinomos skerdyklos Wilson ir Ko. ir jų labai tinkamas motto "Wilsono Ženklas Apsaugoja Jusų Stalą" tai vaizbaženklis dėl mėsos ir priedinių išdirbinių.

Šis motto daugiau kaip pateisina, nes visi šios firmos išdirbiniai yra geriausios rųšies ir švarųs, todėl ir nestebėtina, jog ši motto kasdien girdisi iš lupų šimtų ir tukstančių vartotojų čia ir už jurių.—Apgarsinimas.

PASISKAITYKITE!

Mergytė ir Paukštelis.

Dunks-dunks į langelį
Atverk jį mergele:
Štai ant kiemo
Šalta žiema,—
Nėr kur gauti nei grudelio.
Ir mergytei pagailėjo,
Šiltą kertę pažadėjo,
O paukštelė jai dėkinga
Už jos širdį maloningą
Visą vasarą čiauškėjo.

Margalis.

E. DE AMIČI — Vertė M. GRIGONIS

ŠIRDIS

MAŽIEMS IR DIDELIEMS

MUŠTYNĖS SNIEGU.

O vis sninga ir sninga. Šįryt prie mokyklos durų buvo nemalonus atsitikimas. Berniukų burelis, išėjęs į Korso, pradėjo sniegu svaidyties, o sniego kamuoliai, iš priežasties atodrėkio, kaip akmuo buvo kieti. Trotuarais daug žmonių ėjo. Vienas ponas suriko:—Nelapaukite, žmogžudžiai!—Ir kaip tik tuo laiku antroje gatvės pusėje pasigirdo riksmas. Męs pamatėme senelį, kuris rankomis dengė savo veidą; kepurė nuo jo galvos nukrito; šale jo stovėjo berniukas ir rėkė: "Gelbėkite, padėkite!"

Ir visų pusių pradėjo rinkties žmonės. Sniego kamuolys pakliuvo seneliui akin. Išdykėliai tuojau į visas puses išbėgiojo.

Aš stovėjau prie knygyno, į kurį mano tėvas inėjo, ir greitu laiku aplink mane susirinko burys berniukų, kurie nudavė, lyg žiurį į knygas, knygyno lange išstatytas. Tarp kitų čia buvo Garrone, iš kurio kišenės niekados duona neišnyksta, mažas murininkas, Coretti, Garoffi—tasai, kuris markes renka.

Tuo tarpu aplink senelį susirinko daug žmonių; miestasargis, o taipogi ir keli iš publikos bėgiojo nuo vieno prie kito ir grąsydami klausė:

— Kas tai padarė?—Ir žiurėjo, pas kurį berniuką šlapios rankos.

Garoffi stovėjo šale manęs; aš pastabėjau, kad jisai, kaip drobė, išbalo ir visas drebėjo.

Tada aš užgirdau, kaip Garrone jam tyliai sako:

— Eik ir prisipažink; tai butų niekšybė, jei dėl tavęs ką kitą suimtų.

— Juk aš nenoroms!—atsakė Garoffi, kaip lapas drebėdamas.

— Vistiek, atlik savo priedermę!—kartojo Garrone.

— Aš bijau.

— Nebijok, aš kartu eisiu.

Tuo tarpu miestasargis ir publika vis labiaus rėkė:

— Kas tai padarė? Kas padarė? Akinių stiklas jo akin pakliuvo! Jis apaks! Žmogžudžiai!

Man rodėsi, kad Garoffi tuojau apalps.

— Eikime,—galutinai pasakė jam Garrone,—aš tave apgįsiu.

Ir sučiupęs jį už rankos, kaipo ligonį, palaikydamas, ištraukė jį priekin.

Žmonės pamatė ir tuojau suprato. Kaikuris puolė prie jo su kumščiais. Bet Garrone suriko:

— Ar jums ne gėda dešimčiui užaugusių ant vieno mažo pulti?

Tie pasitraukė, o miestasargis, paėmęs už rankos Garoffi, nuvedė į lakšinių krautuvėlę, kurion buvo įvedę sužeistąjį.

Kada aš jį pamačiau, aš tuojau pažinau, kad tai senas valdininkas, kuris musų name ketvirtajame gyvenime gyvena. Su juo kartu ėjo jo mažas giminaitis. Užrištomis akimis senelis sėdėjo ant kedės.

— Aš nenoroms!—kalbėjo verkdamas, iš baimės vos gyvas Garoffi,—tiesa, aš nenoroms!

Du ar trįs žmonės įstumė jį krautuvėn ir suriko:

— Kraupkis! maldauk atleidimo!—ir parstumė jį ant grindų.

Bet tą valandėlę kieno tai tvirtos rankos pastatė jį ant kojų ir kieno tai energiškas balsas tare:

— Ne, ponai, atsiprašau!—Tai buvo musų direktorius, kuris tą visą sceną matė—Jei berniukas drįso prisipažinti, tai niekam nevalia jo žeminti.

Visi nutilo.

— Prašyk, kad atleistų,—tarė direktorius, kreipdamas į Garoffi.

Berniukas, baisiai verkdamas, puolė ant grindų ir apkabino senelio kelius. Tasai paglostė jo galvą. Ir tada visi pasakė:

— Dabar gali namo eiti, berniukai.

Tėvas mane išsivedė ir paklausė:

—Enriko, jei taip butų su tavimi atsitikę, ar tu butumei atlikęs savo priedermę, t. y. ar butumei išdrįsęs prisipažinti?

Aš atsakiau, kad taip.

O tėvas toliaus tęsė:

— Prisiek man, kad tu butumei taip pasielgęs?

— Priesiekiu, tėveli!

MOKYTOJAS.

GAROFFI tikėjosi šiandieną busiąs mokytojo išbartas; bet mokytojas neatėjo; taipogi ir pagelbininko nebuvo ir jų pavaduotų klasėn atėjo vyriausia iš mokytojų, ponia Kromi, kuri jau turi du užaugusiu sunu. Jinai išmokino skaityti ir rašyti daug moterų, kurios dabar Baretti mokyklon jau savo vaikus veda.

Šiandieną jinai buvo labai nusiminusi, nes vienas jos sunus sirgo. Vos tiktai ji inėjo, pakilo klegėsys; bet jinai ramiai tarė:

— Vaikai, gerbkite mano žilus plaukus, aš ne tiktai mokytoja, bet ir motina.

Tada niekas nė žodžio nebedrįso tarti, net negražusai Franti pasitenkino tuomi, kad tiktai vieną kartą, už jos nugaros pasislėpęs, susiraukė.

Į p. Kromi klasę nusiuntė mano brolio mokytoją. Delkati, o į jos vietą tąją, kurią visi "vienuole" vadina, nes jinai vilki juodais drabužiais ir dėvi juodą priejuostį. Veidas jos toks mažutis ir baltas, plaukai lygiai sušukuoti, o akįs aiškių-aiškiausios, o balsas toks lėtas ir lygus, kad, jai kalbant, rodosi, tarytum ji melstųsi.

— Tiesiog nesuprantamas dalykas,—mano mama sako,—jinai tokia vikri ir gera, balselis jos vos girdimas, niekados jinai nerėkia, nepyksta.

O tuo tarpu taip moka valdyti vaikus, kad jų nė negirdėti, ir net aršiausieji išdykėliai nulenkia galvas, jei tiktai jinai pirščiuku pagrąso; jos klasė į bažnyčią panaši,—todėl ją ir vadina vienuole.

Bet man taipogi patinka ir žemutinės klasės mokytoja, dar visai jauna ir skaisčiaveidė; ant jos skrybliaus raudona plunksna kyšo, o ant kaklo geltonas stiklinis kryželis.

Jinai visados linksma, ir klasėje pas ją linksma; ji nuolat šypsosi ir savo sidabriniu balseliu rėkauja, tarytum gieda, belzdama lazdele į skobnį ir delnais plodama, kad mokiniai nutiltų. O kai mokiniai iš mokyklos eina, jinai, kaip mažutė, bėga nuo vieno prie kito, norėdama į eilę sustatyti; vienam pastato kalnėrėlį, antram užsega apsiaustėlį, kad nesušaltų, ir lydi juos net į gatvę, kad nesusipeštų, prašo tėvų nebausti namie vaikų, atneša nuo kosulio saldainių tiems, kurie kosi, duoda savo muftą tiems, kurie pirštelius atšalo; o maželiai nuolat aplink ją sukinėjasi ir bučiuojasi, traukia už vualio ir apsiausto. Bet jinai nepyksta, visus juokdamasi bučiuoja, ir kasdieną grįžta namo uždususi, bet patenkinta, blizganti savo rausvais veideliais ir raudona plunksna ant skrybliaus.

Jinai taipogi mergaičių mokykloje mokina paišyti ir savo triusu užlaiko motiną ir mažą broliuką.

(Toliaus bus)

—oo—

Žemiavsių Vandenkričių Augščiai.

Nyliau Kataraktai, Augštutiniam Egipte 40 p.
Tivoli Kaskada, arti Rymo, 40 pėdų.
Šv. Antano vandenkričiai, Augštutinėje Mississippi, 60 pėdų.
Passaic'o vandenkričiai, New Jersey, 71 pėda.
Vandenkritis Kalninė Kaskada, Pietinėje Afrikoje, 85 pėdų.
Missouri'ės vandenkričiai, Šiaurineje Amerikoje, 90 pėdų.
Genessee (Dženesy) vandenkritis, Rochester, N. Y., 96 pėdų.
Lidfordo Kaskada, Devonšire, Anglijoj, 100 pėdų.
Niagaros vandenkritis, Šiaurinėj Amerikoj, 175 pėdų.
Fyer'o vandenkritis, arti Lochnesso, Škotijoj, 200 pėdų.
Mont Morency vandenkritis, Quebec'e, Kanadoje, 250 pėdų.
Terni'o vandenkritis, arti Rymo, 300 pėdų.
Natčikino vandenkritis, Kamčiatkoj, 300 pėdų
Lanterbaum, ežeras Theen, Šveicarijoj, 900 p.
Arve'o vandenkritis, Savoy'oj, 1,100 pėdų.
Cerosola Kaskada, Alpuose, Šveicarijoj, 2400.

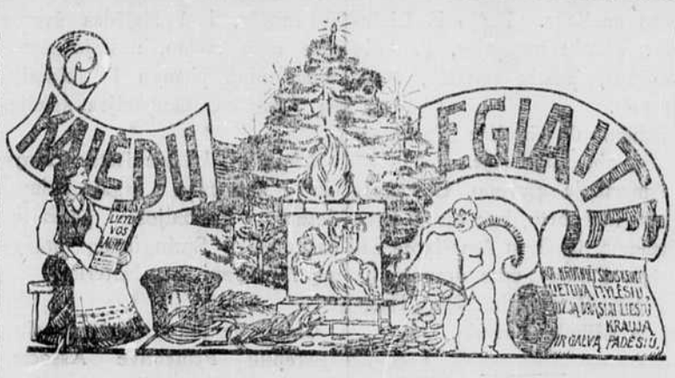

Apart pirmiau paskelbtų aukų Lietuvos Neprigulmybės Fondui per "Kalėdų Eglaitę" Chicagoje, paskutinėmis dienomis pribuvo dar sekančios aukos:

PITTSBURGH, PA. DAVĖ $773.86

A. P. L. A. 4-ta kuopa.

Augščiausios Prieglaudos Lietuvių Amerikoje 4-ta kuopa, laikė savo susirinkimą Gruodžio 1 dieną, kuriame apkalbėjus kuopos reikalus, tapo įnešta per Franą Pikšrį, kad A. P. L. A. 4-ta kuopa dabar prigelbėtų, kiek galėdama, prie išgavimo Lietuvai Neprigulmybės. Tą įnešimą nariai priėmė vienbalsiai, paaukaudami $100.00 iš iždo, kaipo dovaną Kalėdų Eglaitei, t. y. Lietuvos Neprigulmybės Fondan. Prie to dar padaryta liuosa kolekta tarpe narių. Aukavo šie nariai:

Franas Pikšris, $25.00
Po $15.00
Jurgis Beliaučis, ir Feliksas Kirstukas.
Po $10.00:
Juozapas Paleckis, Antanas Kazlauskas, Simonas Skamarakas, Vladislavas Pečiukenas, Aleksandra Judianis, Franas Stroga, Mikolas Uziunas, Jonas Janulis, Petras Meškauskas, Juozapas J. Kavaliauckas, Jurgis Kella.
Po $5.00:
Juozapas Šeštokas, Franas Virvilas, Kazimieras Zupka, Kastantas Andriukaitis, Benadiktas Kirstukas, Antanas Vingris, Ignacas Janulis, Petras Klimas, Juozapas Marciukaitis, Liudvikas Nainis, Tadaušas Andriuška, Juozapas Budris, Jonas Trajonas, Antanas Trajonas, Mataušas Ubaviče, Karolis Dauboras,
Jurgis Čeponis, 2.00
Po $1.00:
Ignasis Krikščiu as, Motiejus Jonaitis, Stasis Naibzik.
Viso narių suaukauta 260.00
A. P. L. A. 4 kuopos 100.00.
Viso auko 360.00
Nuo jaunuomėnės pasilinksminimo $8.00
Viso 368.00

Aukos pasiųstos į Kalėdų Eglaitės skyrių, t. y. Lietuvos Neprigulmybės Fondan.

Franas Pikšris.

* *

Pensylvanijos gelžkelio stotis.

Męs Pensylvanijos gelžkelio stoties darbininkai pajutome, kad prisiartino valanda, kada Lietuvai laisvės ir Neprigulmybės diena aušta. Todėl ir męs negalime atsilikti nepatėmę Lietuvos laisvės ir nutarėme sumest keletą desetkų dol. ant aušros žvaigždelės.

Meldžiame priimti šią žvaigždelę ir papuošti ja Kalėdų Eglaitę.

Aukautojų vardai:

Mikolas J. Mačionis, $15.00
Po. $10.00:
V. Racas, Vincentas Plaušinis, Jonas Babarskas, Adomas Jubobauckas.
Morta Jurkšaitienė—(War Savings Stapomis) 8.46
Po $5.00:
Ignacas Dugėnas, Kazimieras Petrila, Juozapas Jokubinas, M. Navašinskas, J. Lozoraitis, Juozapas Bakšis, J. Brazauskis, L. Deškus.
Viso suaukauta $103.46.

Aukos pasiųstos į Kalėdų Eglaitės skyrių, t. y. Liet. Neprigulmybės Fondan.

Męs buvome tikrais, kad iš musų tarpo neivienas neatsisakys prisidėti prie to švento darbo, nors mažiausia dalele, vienok apsirikome. Tarpe musų atsirodo keletas „Lietuvos sliakerių. Jeigu iš priežasties negalėjimo butų neprisidėję, tai galima atleisti, bet nenorėjime pastebėta, kad girdi, jiems nereikia laisvos Lietuvos; kad jie gali gyventi ir be jos. Ir taip, Lietuvos sunųs nenori jai laisvės. Buvo tai labai mums skauduș žodžiai iš sliakerių lupų. Tikimės, kad ateis laikas, kada jie gėdėsis tų savo blevyzgojimų.

Franas Pikšris.

* *

Iš Pittsburg, Pa.

Per Prakalbas Lietuvių Mokslo Draugijos Svetainėje, Gruodžio 8-je dienoje, aukavo sekantiejie:

Jonas Kazlauckas, $100.00
Juozas Virbickas, $10.00
Jonas Senulis, 10.00
Ona Senulienė, 10.00
Flerionas Maisiejus, 10.00
Jonas Šulnis, 10.00
Po $5.00:
Ona Virbickienė, Flerionas Radziukynas, Antanas Pranckietis, Viliamas Gutauckas, V. Pečiukėnas, J. Gedraitis, Antanas Kumša, Alex Vainorius, Juozas Maskeliunas, Pranas Savickas, P. Verselka, J. Linskus, A. Aleknevičius, Karolius Varašius, Ant. Zdankus, Ant. Masaitis, Juozas Viktorevičius, Ant. Lenčiauskas.
Po $1.00:
St. Petrauckas, P. Garliauckas, M. Markevičius, P. Valiutkevičius, M. Balčiunas, M. Žalga, Jonas Katkus, Ignas Pauliukonis, J. Supinskas, M. Raščius, J. Šimkunas, Jurgis Mataravičius.
Smulkiais, $13.40
Atėmus $3.00 už plakatus, palieka "Kalėdų Eglaitei" $302.40.

Iš Kulpmont, Pa.

"Pasklidus gandui, kad Lietuvos Liuosybės išgavimui reikalinga pinigiška pagelba, tuoj karštesni tėvynainiai 17 d. Lapkričio mėn. p. M. Linaucko svetainėje sušaukė viešą susirinkimą. Pakalbėjus p. A. M. Martui, čia pat ant vietos sutverta komitetas: Stasys Aleksa, pirm. Vincas Varnelis, sekr. ir Juozas Voska, ižd. Taigi išrinkta rinkikai aukų "Kalėdų Eglaitei." Juozas Martusevičius ir p-nia Krivickienė, Kazys Žemaitis ir p-lė P. Kasielauckiutė, Antanas Barkauskas ir p-nia Revinienė. Aukas rinkti pradėta 30 d. Lapkričio. Aukavo sekantiejie:

Po $5.00:
Antanas Barkauckas, Juozas Savukaitis, Kazys Malinauckas, Antanas Norkevičius,
Po $3.00:
Juozas Aukštinis, ir Juozas Taunis.
Po $2.00:
Petronė Kasielauckiutė, Petras Šaulinckas, Jonas Navickas, Vincas Varnelis, Juozas Užupis, Magdė Užupienė, Simonas Sodaitis.
Po $1.00:
Juozas Sinkevičius, Elzb. Stepanavičiutė, Juozas Mockapetris, Heronomas Paliokas, Jonas Paliokas, Magdė Linauckienė, Juozas Klimavičius, Ignas Rinkus, Stasys Aleksa, Kazys Žemaitis, Jurgis Revinis, Jonas Čekauskas, Juozas Martusevičius, Jonas Martišius, Magdė Puškorienė, Veronika Sidarienė, Antanas Kaminckas, Juozas Žiukas, Eva Baranauckienė, Elzb. Dimitravičienė, Ignas Maknis, Ona Giniunienė, Simonas Bražinckas, Jurgis Bražinckas, Adelė Asikienė, Jonas Klimanckis, Morta Grafienė, Motiejus Šarpenckis, Juozas Savukynas, Vincas Saveikis, Karalius Kliokis, Simonas Mikalauckas, Jurgis Makevičius, Jonas Jasiulevičius, Juozas Voska, ir Adomas Jaudegis. Smulkiais $3.25 viso surinkta $79.25.

Lietuvių Piliečių Kliubo susirinkime, 8 d. Gruodžio paskirta iš kasos $50.00.

Viso aukų nuo Kulpmont, Pa. Lietuvių $129.25

"Du kuniginio fondo šalininkai kėlė daug triukšmo reikalaudami auką siųsti Kuningų Fondui, bet męs lietuviai demokratai nubalsavom siųsti "Kalėdų Eglaitei."

Męs neužmiršime Lietuvos Laisvės reikalų, aukausime ir daugiau. Lai gyvuoja demokratiška Lietuvos Respublika."

V. Varnėlis.

Antanas J. Bundomis, Deferiet, N. Y. $10.00
F. Andriejunas, per Z. Kondrotą, Manchester, N. H. $15.00
Anelė Prank su motina Veronika, Spokane, Wash. $3.00

Hartford, Wis. yra trįs lietuviai ir visi aukauja:

Fabian Saranko, $15.00
Antanas Padžiunas, $10.00
Jurgis Sabalis, 5.00
Viso $30.00

Middlebury, Conn., taipgi randasi mažai lietuvių ir beveik visi aukavo "išskiriant du šykštuolių ir vieną ciciliką." Aukas prisiuntė Jurgis Dunauskas nuo sekančių lietuvių:

Po $5.00:
Jurgis, Dunauskas, Jonas Gudžiunas, Antanas Čiuplauskas, Jonas Jocius, ir Kazys Astramskas.
Po $2.00:
Motiejus Matukaitis, Magdalena Jodsnukiutė ir Jonas Račas.
Po $1.00:
Jurgis Kazeliunas, Viktoras Gudžiunas, Viktoras Jocius ir Pranciškus Rasickas.
Viso $35.00

Mykolas Vaitkevičius, Whitsett, Pa. $3.00

Iš Frackville, Pa. Surinko Alena Aželskiutė ir Mykolas Rugienius, pirmininkas ir raštininkė Lietuvos Atstatymo Bendrovės komiteto. Aukavo sekantiejie:

Po $2.00:
Juozas Jonelis, Mykolas Rugienius, Kazys Rašimas.
Po $1.50:
Kazys Pikčilingis, ir K. Kerelevičius.
Po $1.00:
Magdė Kereivienė, Stasys Staveckas, Vincas Kedys, Tofilius Navickas, Kazys Žiuris, Ambrozas Zalenka, Vincas Bartnikas, Andrius Mickelis, Ignas Andriuškevičius, Juozas Pukas, Jonas Juška, Antanas Rasimas, Pranas Krugžda, Baltrus Kapočius, Alena Ašelskiutė, Jonas Senkus, Juozas Mardosa, P. Stankevičius, ir Domin. Damanskis.

Smulkiais $14.30
Viso labo $42.30

Viso aukų šioje atskaitoje yra $1041.41
Pirmiau paskelbta, $3595.34
Viso aukų "Kalėdų Eglaitei" Chicagoje įplaukė $4636.75

Siųsdami aukas Lietuvos Laisvei, adresuokite taip:

Kalėdų Eglaitė,
3253 S. Morgan St.,
Chicago, Ill.

(Daugiau bus)

CASH UŽ BONDSUS

Valdžios Liberty Bondsai perkama už "cash," arba paskolinams Jums pinigų ant jųjų ant legaliu-išlygų, arba išperkama Jųs įmokėjimą ant bondsų, kontrakto.

CARL M. WHITE

56 W. WASHINGTON ST., ROOM 411

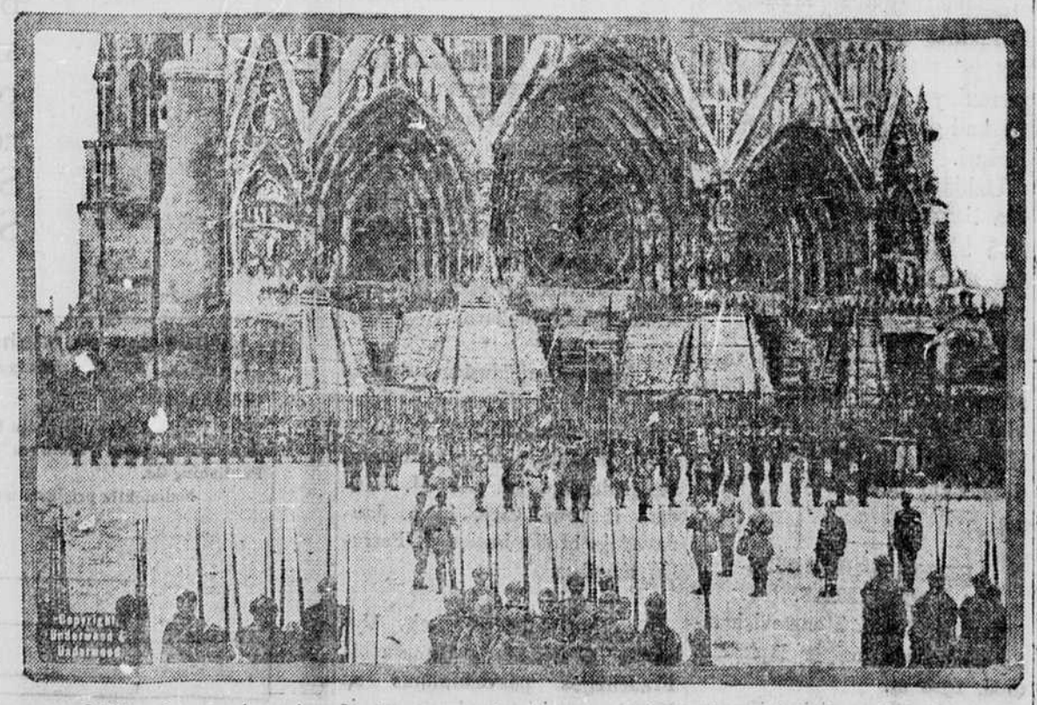

Militarė paroda triumfuojant pergalę ties garsiąja Reimso katedra. Šią katedrą vokiečiai, peržengiant tarptautiškas tiesas, dikčiai pagadinę didžių kanuolių šuviais.

CICERO, ILL.

galite gaut pas

KAROLĮ ŠKADAUSKĄ

pavienius **LIETUVOS** dienraščio numerius, taipgi galite pas jį laikraštį užsirašyt.

LIETUVA.

Dienraštį "Lietuvą" Užsirašykite pas

A. SIRATAVIČIŲ.

Musų agentas p. Antanas Siratavičius likosi sužeistas Rugpiučio 17 d. 1918 anglių kasyklose arti W. Frankfort, Ill., todel jis nebegali panirt žemelės gilumon, nebegali anglis kasdamas, pelnyt sau duoną. Jis dabar užrašinėja dienraštį "Lietuvą", renka jam savo pragyvenimą. Jis lankosi artimose nuo W. Frankfort, Ill. lietuviškose kolonijose.

VIETINĖS ŽINIOS

PASIKALBĖJIMAS LIETUVIŲ SU AMERIKONAIS.

Konferencijoje, laikytoje 11 d. gruodžio Chicago "School of Civics" kalbėtasi apie lietuvius, kaip su jais arčiaus susipažinti amerikonams ir t. t. Buvo pasakyta prakalbų. Paduosiu keletą ištraukų iš to pasikalbėjimo.

Dr. A. L. Graičiunas kalbėjo apie 25 metinį laikotarpį lietuvių ateivystę iki 1914 metų.

"Lietuvių Imigracija susidėjo daugiausia iš paprastų darbininkų--nemokytų, bet labai darbščių vyrų ir moterių, kurie troško ne greito pralobimo, bet stengėsi pradėti nuo pat pradžios, idant per savo darbą iškilti į viršų"—sakė Dr. Graičunas.

"Jie atėjo į Ameriką, su vilčia apsigyventi ir sutverti savo namus, pasiryžę priimti pilietybės atsakomybes. Kad jie dalyvavo amerikoniškame gyvenime, parodo jų industrialė istorija, įstojimas jaunų vyrų į armiją ir pirkimas Liberty Bonds'ų. Po Presidento apskelbimo, kad nebus daugiau mažutės tautos metomos iš rankų į rankas Lietuviai atsidavė su dvasia ir kunu reikalams Amerikos."

"Lietuviai gyvenimu Amerikoje nebuvo užganėdinti, sakė toliaus Dr. Graičunas—jie buvo neprileisti prie geresnių užsiėmimių, išimant paprasčiausią darbą, iš kurio surku buvo net išsimaityti. Jie buvo pastumti apsigyvenimui į tokius distriktus, kaip Stock Yardai, kur namai ir šunų gyvenimui netinka; jie buvo išnaudoti; geresnis amerikonų gyvenimas jiems buvo nežinomas dėl nepažinimo kalbos. Hygieniškus savo papročius negalėjo užlaikyti ir neprisitaikė prie naujų aplinkybių, dėlei to jie daug pakentėjo. Vaikų biuras iš Waterbury parodė, kad 75% lietuvių vaikų miršta pirmais metais; to atsitikimo nėra Lietuvoje, tas liudija, kad aplinkybės, kuriose čia gyvena, yra pasibaisėtinos.

"Liki šiolei ypatos, kurios suteikdavo jiems pamokinimus, pačios mažai žinojo apie jų gyvenimą ir tradicijas, Pirmiausiai buvo reikalaujama, kad ateiviai išmoktų kalbą. Yra daug kitų dalykų kurious ateiviai turėtų išmokti pirma negu kalbą, idant tapti tautos tinkamu nariu."

Advokatas F. Bradchulis kalbėjo apie mokinimą suaugusių ateivių, nurodydamas jiems viešąsias mokyklas. Tos mokyklos jau nuo senai ateiviams yra pavestos, bet iš praktiško atžvilgio nedaug jiems naudos davė.

Anot kalbėtojo žodžių: "turėtų buti surasta geresnės metodos, kad tomis mokyklomis užinteresuoti ateivius. Sulyg p. Bradchulio nurodymo, turėtų kiekvieno meto pradžioje buti mokyklos išgarsintos ateivių kalbose tam tikrais posteriais—apgarsinimais išmėtintais jų kolionijose. Toki apgarsinimai turėtų buti karts nuo karto pakartoti.

poni Satkauskas kalbėjo apie veikimus moterių Draugijos "Apšvieta," kuri daug veikianti ateivių apšvietos srytyje. Ši draugija turinti parengus moterims klesas, į kurias jos lankosi geriau negu į Viešasias mokyklas, nes jos čia jaučiasi gerai, kaip namieje. Draugija turi apie 100 narių.

Didžiausį trukdymą darbui moterįs randa stokoj pinigų varymui pradėto darbo. Neturi su kuom apmokėti algas mokytojai. Šimet manoma paimti mokytoja, kuri žinotų lietuvišką ir angliską kalbas.

Poni M. Jurgelionienė pabriežė pavojų, kuris gali kilti iš privertimo mokytis angliską kalbą ir tapti piliečiu. Atsimindami, kas buvo Europoje--sakė p. Jurgelionienė—jie su baime supranta, kad amerikanizacija yra tas pats darbas, kas tenai buvo rusifikacija, arba prusinizmas. Jie nemoka dar atskirti valdžios padavadijimų nuo atskirų politikierių darbų.

Ant nelaimės tie, kurie neva atstovauja valdžią priėjo prie tokių grąsininių: "tu turi mokytis angliškai ir palikti piliečiu, o jeigu ne, tai busi sugrąžintas atgal." Bet, kad padaryti juos gerais piliečiais, toje srytyje, anot p. Jurgelionienės, nieko neatlikta.

Poni Kiras nupiešė istoriją Day Nursery:"Stock Yardų distrikte p. Kiras radusi daug vietų, kur motinos išeina dienos laike dirbti, palikdamos vaikus vienus namieje, todėl tokia prieglauda butinai yra reikalinga." Prieglauda turi buti po užvaizda lietuvių moterių. Tuom tarpu prieglauda uždaryta dėl trukumo lėšų.

P-i Zimontienė kalbėjo apie reikalingumą įsteigti namą mergaitėms, kur jos galėtų apsigyventi. Gyvendama per daug metų "stockyardų" apylinkėje, ji matė nemalonių atsitikimų su merginomis vienoms pribuvusioms iš Europos. Dažnai tokios merginos, neturėdamos kur prisiglausti, priverstos budavo ištekėti už nepatinkamo vyro. Dažnai buva toki atsitikimai, kad vyras išsirašo sau merginą iš Europos, prisiųsdamas jai šifkortę su tikslu, kad ji už jo ištekėtų; toki susituokimai, sakė Mrs. Zimont, dažniausia buva nelaimingi. Turėtų buti kaip nors sutvarkyta, kad merginos galėtų to išvengti.

Daktarė Šlakis rėmėsi ant to, kad butinai reikia pažinti ateivių gyvenimą Europoje, jų papročius, tradicijas ir hygieniškus patyrimus. Perėjimas nuo kaimo gyvenimo į miestą pakenkė jų hygieniškam šioje šalyje gyvenimui. Atėję čionai stiprųs—raudoni, tuojaus pradeda nupulti sveikatoje. Pasekmės butų daug didesnės jei jie nereikalautų visai permainyti savo papročius, bet kad galėtų tuos pačius pagerinti.

Užklausus Mr. Davis, ar yra lietuvaitės "nursės" daktarė Šlakienė ir Dr. Graičunas atsakė, kad yra 10 lietuvaičių "nursių" užbaigusių, arba baigiančių.

Šis susiėmimas buvo tarp amerikonų ir lietuvių. Lietuviai kalbėjo, o amerikonai klausėsi, idant geriaus pažinti lietuvių budą ir jų gyvenimą.

BRIDGEPORTIETIS UŽMUŠTAS.

Kareivis Frank Monstovich tapo užmuštas mušyje lapkričio 10 d. 1918 m.

Vėlionis Monstavičius išgyveno Amerikoje 9 metus, buvo 25 metų amžiaus. Pačjo iš Lietuvos: Varnių parapijos, Paliknių sodžiaus, Telšių pavieto, Kauno gub.

Paliko du broliu: Juozą ir Petrą, abu Lietuvoje.

Amerikoje gyveno Chicagoje ant Bridgeporto, kur turėjo savo karčiamą. Giminių Amerikoje neturėjo. Paliko gerus draugus:

Petrą Montsvillo, Jos. Ezerskį ir Mikolą Ezerskį.

LEITENANTAS DR. S. BIEŽIS GRĮŽTA.

Daugeliui Chicagiečių, o taipgi ir "Lietuvos" skaitytojų, kurie turėjo progą pasidžiaugti žingeidžiais Leitenanto Biežio laiškais iš Francuzijos laukų, bus smagu išgirsti, kad jis sveikas "kai smuikas" grįžta iš Francuzijos atgal į Chicagą.

Apie tai jis pats praneša laiškelyj į "Lietuvos" redaktorių, sykiu sveikindamas, per "Lietuvos" Dienraščio tarpininkystę visus savo pažįstamus ir siųsdamas jiems "Linksmų Kalėdų" velijimus.

Jo laiškelis, rašytas lapkričio 24 d. iš Chaumont, Francuzijoj, skamba sekančiai:

Mielas Drauge:—

Jau esu kelionėje atgal "į civilizaciją ir tikiuosi neužilgo pasiekti. Paskutinėmis dienomis darbavausi lengviau.

"Prisibąsčiau užtektinai po karės laukus, aplankydamas Verduną, upę Meuse, Argonne miškus ir kitas vietas. Tai yra pasibaisėtina išvaizda. Radau vokišką karabiną, kuris šaudo puikiai. Kiekvieną kartą aš pataikiau iš jo į vokišką šalmą nuo 100 mąstų tolumo. Jeigu praktikuosiu ilgiau, tai ko gero iš manęs išeis dar smarkus šaudytojas "sharpshooteris".

"Vakar naktį pirmu kartu išsimiegojau ir pavalgiau kaip priguli civilizuotam žmogui. Tai ištikro yra stebėtina ir gera. Aš jau beveik buvau užmiršęs, kad toki daigtai, kaip lova, yra pasaulyje.

"Pastaruosius 7 mėnesius stovėjau kelias mylias nuo Verduno.

Visiems siunčiu linkėjimus linksmų Kalėdų ir laimingų Naujų Metų. Jaučuosi taip gerai, kaip smuikas.

Leitenantas St. Biežis

IŠ ROSELAND'O, ILL.

Laike "Laisvės Savaitės" čia buvo surengtos prakalbos gruodžio 15 d., bažnytinėje svetainėje, laisvės reikalams.

Kalbėjo vietinis klebonas kun. P. Lapelis. Vietinis biznierius, visiems gerai žinomas veikėjas p. J. J. Stonkus r kun. F. Kemėšis.. Visi gražiai nupiešė dabartinį Lietuvos padėjimą. Žmonių buvo daug. Aukų surinkta $3165.23. Tai graži suma, kurią gali pasidžiaugti Roselando lietuviai. Vietinis vargonininkas p. V. Nickus su savo choru gražiai sudainavo keletą jausmingų dainelių. Susirinkimą užbaigė su Lietuvos Hymnu.

Ten buvęs.

ŠIS-TAS IŠ CHICAGIEČIŲ GYVENIMO.

Brighton parkiečių aukų rinkimo komitetas darbuojasi smarkiai. Kas vakarą vaikščioja iš namo į namą, rinkdami Lietuvos laisvei aukas. Čianykštė lietuvių kolionija nedidelė, bet aukų jau turi surinkta apie pusę tukstančio doliarių.

* *

Adomas Kulikauskas, daugumui Chicagos lietuvių pažįstamas, gruodžio 26 d. t. y. antrą dieną Kalėdų, kaip pranešama, susižieduosiąs su p-le M. Sanders iš Iowa City, Iowa. Jaunavedžio broliu busiąs p. Petrulis, muzikas.

* *

Aviacijos aficieras Leit. Vytautas Graičunas prisiunčia iš Francuzijos pasveikinimus su Kalėdoms visiems draugams ir pažįstamiems Chicagoje.

Praneša, kad Kalėdas šveses prie upės Reino, nes jo skadronas eina pirmyn į Vokietiją su Amerikos okupacijos armija.

* *

Liaudies Universitetas Žinyčia" sutvertas organizavimui lietuvių kolionijose paskaitų, pasiuntė į Springfieldą prašymą išgavimui sau čarterio.

* *

Chicagoje yra draugija vardu: "Juvenile Protective Association" — Apsaugojimo Jaunimo Draugija. Jos tikslas yra prižiurėti, kad mažiukai vaikai nebutų nuskriausti dėlei kokių nors priežasčių. Taipgi ta draugija išriša visokius šeimyniškus nesusipratimus **be jokio atlyginimo.**

Joje dirba lietuvis p. Benijaminas Blinstrupas. Ofisas aukščiau minėtos draugijos randasi Hull House, prie Halsted ir Polk gatvių.

Pamatyk Greitai

PARSIDUODA bevik pusdykiai 4 familijų didelis namas, kuris reikalingas biskį pataisyti. Prekė tik $2,300.

PARSIDUODA 2-jų familijų muro ir medžio namas 4 ir 6 kambarių. Prekė $1,800 įmokėti $300, o kitus randos išmokės.

PARSIDUODA 4 familijų murinis namas, akmenų frontu 2 fletai po 4 kambarius ir 2 fletai po 6 kambarius, su maudyklėmis ir geru beisementu. Randos neša $58.00, kas greitai pirks, tai galės nupirkti už $3,750.00.

Liberty Land and Investment Co.

3301 S. Halsted St. Chicago

IŠSIMOKYK DRAPANŲ KIRPIMO AMATĄ.

Mes mokiname ši puikų gerai apsimokant Kirpikal yra labai reikalaujami. amatą į trumpą laiką. Vietos nepripildytos laukia. Ateik dieną ir vakare.

Master Cutting School
J. F. Kasnicka
118 N. LaSalle St.,

SVEIKAM ŽMOGUI LINKSMOS KALĖDOS.

Visas linksmumas Kalėdų švenčių priguli nuo sveikatos visų namiškių. Namai, kur užlaikoma Trinerio Amerikoniškas Kartaus Vyno Eliksiras (Triner's Amerikan Elixir of Bitter Wine) sutiks šventes su linksmiomis dainomis. Trinerio gyduolės išvaro visas ligas iš kuno ir priduoda žmogui gero upo. Jos išvalo vidurius, padeda virškinimui, priduoda apetito. Visose vaistinėse po $1.10. Ir jeigu reumatizmas arba neuralgija (galvos skaudėjimas) apsireikštų, tai Trinerio Linimentas pagelbės numalšinti. Pagelbsti tapi-pat gerai nuo sunarinimo, nikstelėjimo, skaudėjimo raumenų (muskulų) ir nuvargusių kojų. Kainuoja po 35c ir 65c. vaistinėse ir 45c. ir 75c. per krasą. Jeigu nori skalavimui, reikalauk Trinerio Antiputrin, priimnus ir pasekmingas prietaisas. Vaistinėse po 50c. ir $1.00; per krasą po 60c. ir $1.15. Joseph Triner Company, 1333-1343 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. (Apgars. Chicago, Ill.

DISTRIKTU KAPITONAI

Pas sekančius distrikot kapitonus galite kreiptis su visokiais reikalais: užsirašymo laikraščio apgarsinimų ir spaudos darbų padarymo Chicagoje:

BRIDGEPORT
Jurgis Lukas
3429 So. Union Ave.
Jonas Vaišvilis
3320 Auburn Ave.

TOWN OF LAKE
Leonardas ir Aleksandra Butkevičiai
4537 So. Hermitage Ave.

WEST SIDE
Raifolas Zaura
2050 W. 23 St.

18 IR UNION
Petras Jokubonis
733 W. 19 St.

NORTH SIDE
Mateušas Klioštoraitis
1557 Girard St.

BRIGHTON, PARK
J. S. Vitkus
2856 W. 39th St. ir
Augustas Saldukas
4414 S. California, Ave.

CICERO
Juozapas Karpus
1435 So. 49th Ave.

SO. CHICAGO.
Petras Šimaitis
R. 9, 9101 Commercial Ave

ENGLEWOOD
K. Grigaliunas
8009 Vincennes Ave.

ROSELAND
Wm. Banis
10609 Edbrooke Ave.

Kur galima gauti Dienraštį "Lietuva"

"Lietuvą" galite pirkti kiekvieną dieną sekančiose vietose, kur randasi "Lietuvos" Dienraščio stotis Chicagoje:

3903 S. Halsted St.
Halsted ir 31st. St. N. W.
Halsted ir 18 St. S. W.
633 W. 18 St.
Halsted St. ir 14th St.
Halsted ir Maxwell St. S. E.
Halsted St. ir 12 St. N. W.
Jefferson ir 12 St.
Halsted ir VanBuren St.
Halsted ir Jackson Blvd.
Halsted ir Madison St.
Halsted ir Milwaukee Ave. S. E.
Chi. ave., ir Milwaukee Ave. S. E.
Racine ir Milwaukee S. E.
Noble ir Milwaukee N. E.
Division ir Milwaukee prieš Banką
Robey, North Ave., ir Milwaukee
Paulina ir Milwaukee
Lincoln ir Milwaukee
Adams ir LaSalle
26th St. ir Western Ave.
556 W. 35th St.
Wabash ir Polk St. N. W.
VanBuren ir Wells N. W.
State St. ir 18 St. S. W.
Madison ir Franklin S. E.
Wells ir Jackson Blvd. S. E.
Washington ir Clark N. E.
3013 S. Kedzie Ave.
Homan ave. ir 12 St. prieš Sears Rouback
4638 W. 22nd St. prieš Western Electric
2246 S. Leavitt St.
2214 W. 23 St.
Kedzie ir Arthington prieš Sears Rouback
VanBuren ir Franklin St. N. E.
VanBuren ir Clark St. N. W.
Wells ir VanBuren St.
State ir VanBuren St. N. W.
Madison ir State N. W.
Western Ave. ir Milwaukee

SKAITYKITE IR PLATINKIT "LIETUVĄ."

Atydai tu kurie dar neturi "Lietuvos" Dienraščio šėrų:

Reikalingas "Lietuvos" Dienraščio šėrų skaitlius jau išparduotas, visi pinigai sumokėti, Dienraštis "Lietuva" jau leidžiamas.

Bet dar randasi geras skaitlius lietuvių kurie tikrai norėjo prisidėti prie šio prakilnaus darbo, bet del šiokių ar tokių priežasčių nesuspėjo šėrų nusipirkti.

Siuomi pranešame visiems tokiems tėvynainiams, kad dar turime pardavimui apribuotą šėrų skaitlių iš šios Bendrovės "Treasury Stock". Todel, gerbiamieji tautiečiai, pasiskubinkite: išpildyte šį kupona ir su reikalinga suma pinigų prisiųskite mums SIANDIEN, nes rytoj gali buti pervėlu. Sėro kaina $10.

Lithuanian Publishing Co.,
3253 So. Morgan St., Chicago, Ill.

Gebiamieji:--

Su šiuomi prisiunčiu $..... kaipo pilną užmokestį už ..... šėrus "Lietuvos" Dienraščio Bendrovės -- Lithuanian Publishing Co.

Malonėkite prisiųsti man šėrus.

Su pagarba,

ADRESAS: _____

Lithuanian Publishing Co.
3253 So. Morgan St.,
CHICAGO, ILL.